

Styr könsstereotyper hur nyhetskonsumenter upplever journalisters trovärdighet?

En experimentell studie bland unga finländare

Janice Mattlar

Statskunskap med medier och
kommunikation

Avhandling för
magisterexamen

Handledare: Tom Carlson och
Klas Backholm

Fakulteten för
samhällsvetenskaper och
ekonomi

Åbo Akademi

Vasa, 2022

Abstrakt

Författare: Mattlar, Janice	Årtal: 2022
Arbetets titel: Styr könsstereotyper hur nyhetskonsumenter upplever journalisters trovärdighet?	
Opublicerad avhandling för magisterexamen i statskunskap med medier och kommunikation	Sidantal (tot.): 86
Vasa: Åbo Akademi. Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi	
<p>Abstrakt: Avhandlingen handlar om könsstereotyper och upplevd trovärdighet hos journalister, det vill säga om nyhetskonsumenters bedömning av journalisters trovärdighet påverkas av journalistens kön. Internationell forskning påvisar att manliga journalister bedöms mer fördelaktigt gällande trovärdighet, speciellt när manliga journalister skriver om mansrelaterade ämnen och det motsatta sambandet när det gäller kvinnliga journalister. Detta är ett problem eftersom journalister bör bedömas utgående från deras kompetens och inte baserat på kön som är opåverkligt. Syftet med avhandlingen är att undersöka om det finns könsstereotyper bland finländska unga som påverkar deras trovärdighetsbedömning av finländska tidningsjournalister. Undersökningen har uttrömt om manliga journalister bedöms mer fördelaktigt i fråga om trovärdighet baserat på deras kön och om journalister bedöms mer fördelaktigt om de skriver om ämnen som är kongruenta med deras eget kön. Ett experiment har utförts där 41 studenter fått läsa fiktiva nyhetsartiklar med olika journalister och olika ämnen. Nyhetstexterna är fyra olika kombinationer av en manlig och en kvinnlig journalist och ett ”manligt” och ett ”kvinnligt” ämne. Respondenterna har efter att de läst texten besvarat en enkät där de bedömt journalisten med fokus på egenskaper som en trovärdig journalist anses besitta. Undersökningens resultat visade, i motsats till tidigare studier, att respondenterna inte bedömde journalisternas trovärdighet annorlunda varken baserat på journalistens kön eller det ämne som journalisten skrev om.</p>	
Sökord/indexord/nyckelord: könsstereotyp, stereotyp, könsroll, journalistik, journalist, jämställdhet, trovärdighet, kompetens	

Innehållsförteckning

1 Inledning	6
1.1 Tematik och problematisering	6
1.2 Syfte och frågeställningar	8
1.3 Avhandlingens disposition	10
2 Teoretisk referensram	12
2.1 Könstereotyper och könsroller	12
2.1.1 Stereotyp	12
2.1.2 Stereotyp kopplat till kön	13
2.1.3 Könsroller	15
2.1.4 Könsfördelningen inom den finländska journalistiken	16
2.2 Sektorspecialisering inom journalistiken och politiken	19
2.3 Trovärdighet inom journalistiken	24
2.3.1 Läsarens uppfattning av journalistens trovärdighet	30
2.3.2 Klaas och Boukes studie	31
2.4 Hypoteser inför den empiriska studien	34
3 Undersökningens design och metod	36
3.1 Forskningsdesign och metod	36
3.1.1 Alternativa metoder	40
3.2 Selektion av population	42
3.3 Utformning av stimuli	45
3.4 Den beroende variabeln och frågeformuläret	50
3.5 Experimentets upplägg och genomförande	51
3.6 Analysmetodik	54
4 Resultat	56
4.1 Deskriptiva resultat	56
4.2 Undersökningens resultat	58
5 Resultatsammanfattning och slutdiskussion	61
5.1 Återknytning till tidigare forskning	62
5.2 Kritisk granskning av studien	63
5.3 Rekommendationer för fortsatt forskning	65
5.4 Slutord	65
Litteraturförteckning	67
Bilagor	71

Tabellförteckning

Tabell 1. Andelen kvinnliga och manliga journalister år 2010 i Finland	17
Tabell 2. Andelen kvinnliga och manliga journalister år 2010 i världen	17
Tabell 3. Könsfördelningen mellan de fyra experimentgrupperna.....	56
Tabell 4. Genomsnittlig ålder per experimentgrupp	57
Tabell 5. Försökspersonerna genomsnittliga bedömning av nyhetsartikeln	58
Tabell 6. Effekten av journalistens kön på experimentgruppernas bedömning av journalistens trovärdighet då artikelns ämne är ”kvinnligt”	59
Tabell 7. Effekten av journalistens kön på experimentgruppernas bedömning av journalistens trovärdighet då artikelns ämne är ”manligt”.....	60

Figurförteckning

Figur 1. Variationen i experimentets behandlingar	38
--	----

1 Inledning

1.1 Tematik och problematisering

Denna magisteravhandling behandlar tematiken könsstereotyper inom journalistiken. Avhandlingens fokus ligger på skriven journalistik och hur en nyhetstext i läsarens ögon kan uppfattas och bedömas på olika sätt beroende på vilket kön journalisten som skrivit texten har. I avhandlingen beaktas även om olika ämnesområden inom journalistiken har en betydelse för hur trovärdig den journalist som skriver om ämnet bedöms vara. Finns det en skillnad mellan hur en kvinnlig och en manlig journalist bedöms av sina läsare gällande kompetens, kunnighet, trovärdighet då de skriver om ämnen som traditionellt setts som ”manliga” eller ”kvinnliga”? Exempelvis: har läsaren mer tillit till att en manlig journalist levererar mer trovärdiga artiklar när det kommer till teknologi och uppfattas en kvinnlig journalist mer trovärdig när hon skriver om mode?

I dagsläget finns det ännu i samhället stereotyper som är kopplade till ett visst kön (t.ex. Hentschel, Heilman & Peus, 2019). Om man utgår från att det finns två biologiska kön kan man se att det finns olika egenskaper som kopplas ihop med något av de två könen. Vad gäller könsstereotyper handlar dessa om att vi också antar att män och kvinnor befinner sig inom olika områden av expertis (Huddy & Terkildsen, 1993). Till exempel har kvinnliga politiker stereotypiskt ansetts vara omhändertagande och har alltid fått stor tillit i frågor gällande familj och sjukvård. De manliga politikerna har å andra sidan fått förtroende inom områden som ekonomi och militära frågor eftersom en stereotyp man anses vara hård och tuff (Huddy & Terkildsen, 1993). Liknande mönster kan man se inom journalistiken där avhandlingens fokus ligger. Enligt North (2014) finns det en samhällelig och redaktionell åsikt om att kvinnor är bättre på och själva mer intresserade av att producera så kallade ”mjuka” nyheter medan män är bättre på och själva har ett större intresse för att producera ”hårda” nyheter. De mjuka nyheterna som ofta innefattar hälsa och mode anses ännu idag som mindre prestigefyllda nyheter om man jämför med de hårda nyheterna som innefattar politik och ekonomi.

Journalistiken har en viktig samhällselig roll eftersom medborgarna har rätt att kunna lita på den information som nyhetsmedierna och journalisterna sänder ut. Detta är inte bara en samhällselig rättighet utan även något som är viktigt för nyhetsmedierna själva. Enligt Weibel, Wissmath och Groner (2008) hänger mycket på hur trovärdig den som framför informationen uppfattas. Detta eftersom nyhetsläsaren eller -tittaren annars enkelt kan byta till en annan informationskälla. Det är alltså viktigt att såväl journalistiken som journalisten själv besitter hög trovärdighet. Könstereotyper inom journalistiken är således ett problem eftersom en journalist borde bedömas efter sina färdigheter och inte efter något som är opåverkbart, det vill säga kön.

Ser man på den rådande könsfördelningen inom journalistiken i Finland kan man konstatera att det inte finns allt för stora skillnader mellan könen rent fördelningsmässigt. Kvinnliga journalister är till viss del underrepresenterade i finländsk nyhetsmedia. Räknar man med all nyhetsmedia, alltså radio, tv och tidningar, finns en fördelning på 40 % kvinnor och 60 % män (WMTN, 2010). I och med att Finland är ett av de mest jämställda länderna i världen är dessa siffror inte överraskande (EM2030, 2019). Bland tidningsreportrar är könsfördelningen 39 % kvinnor och 61 % män vilket inte skiljer sig från fördelningen bland reportrar inom alla finländsk nyhetsmedier. Det kan alltså konstateras att det rent fördelningsmässigt inte finns stora skillnader i journalistiken mellan könen i Finland och att Finland har en relativt jämn fördelning om man ser till statistiken från hela världen vilken ligger på 33 % kvinnliga och 67 % manliga journalister (WMTN, 2010).

Könstereotyper inom den finländska journalistiken syns när man diskuterar vilken typ av journalistik som manliga och kvinnliga journalister skriver om. Finländska kvinnliga journalister är mest representerade i ämnen som tangerar vetenskap och hälsa (49 % kvinnor och 51 % män) och manliga journalister i ämnen som tangerar samhälls- och rättsliga ämnen (14 % kvinnor och 86 % män). Det finns dock ingen kategori där kvinnliga journalister är överrepresenterade (WMTN, 2010).

Internationellt råder en tydlig opinion om att manliga och kvinnliga journalister har olika expertområden inom journalistiken när det kommer till vilka ämnen de skriver om. Enligt Shaw, Cole, Moore och Cole (1981) kopplar människor ihop kvinnliga journalister med nyhetsartiklar om mode oftare än sport och gällande manliga

journalister är förhållandet det motsatta. Detta tyder på att det hos nyhetsmottagarna finns attityder styrda av könsstereotyper som antyder att män och kvinnor är bra på olika saker och på så sätt sammankopplade med olika områden. I en studie gjord av Klaas och Boukes (2020) kunde man också se att nyhetsmottagare ansåg journalister vara mer trovärdiga inom områden som stämde överens med journalisternas kön. Det vill säga att om en kvinna skriver om ett typiskt manligt ämne anses hon mindre trovärdig eftersom könsstereotyper säger att kvinnor är intresserade av vissa ämnen och borde vara kunniga inom dessa ämnen framom ämnen som anses vara typiskt manliga. Om det inte finns en så kallad kongruens mellan kön och ämne utifrån könsrollsförväntningar anses artikeln mindre trovärdig än om det finns en sådan samstämmighet. Det samma gäller dock inte om en manlig journalist skriver om ett typiskt kvinnligt ämne. Då lider inte nyhetsartikelns trovärdighet (Klaas & Boukes, 2020). Huruvida detta samband är observerat i det finländska fallet står i fokus för denna avhandling.

1.2 Syfte och frågeställningar

Följande avsnitt rör undersökningens syfte och frågeställningar. Syftet har delvis utformats med anledning av att det finns en forskningslucka inom denna tematik. Mycket forskning har gjorts på hur könsstereotyper tar sig uttryck när man diskuterar hur journalistiken väljer att presentera och framställa medborgare. Det som inte forskats så mycket kring är hur könsstereotyper tar sig uttryck när nyhetskonsumenter, alltså medborgarna, bedömer journalistik eller journalister. En del internationell forskning har dock uppmärksammat och undersökt denna problematik (t.ex. Klaas & Boukes, 2020; Shaw, Cole, Moore & Cole, 1981; White & Andsager, 1991) och därför har jag valt att utifrån den forskningen studera ett outforskat fall, det vill säga Finland. Finland, i likhet med de övriga nordiska länderna, är ett utpräglat jämställt land vilket talar för att finländare inte borde använda sig av könsstereotyper i lika hög grad som i andra länder. Den tidigare studie som jag huvudsakligen utgår från (Klaas & Boukes, 2020) har utförts i Nederländerna som också ligger i toppen bland de mest jämställda länderna i världen enligt en rapport gjord av Equal Measures 2030 (EM2030, 2019).

Syftet med avhandlingen är att bidra med kunskap om hur könsstereotyper påverkar hur finländska medborgare bedömer journalisters trovärdighet. Valet av tematiken grundar sig i att det fortfarande finns könsskillnader inom den finländska journalistiken. Även om det idag råder en mycket jämn könsfördelning bland de finländska journalisterna – det är till och med ett överskott av kvinnor enligt Robertson, Selva och Nielsen (2021) – finns det aspekter som visar att det kanske inte råder total jämställdhet. En diskussion om ojämställdhet visar att endast 27 % av de finländska chefredaktörerna är kvinnor år 2021. Beträffande ojämställdheten inom journalistiken i världen finns det nyare forskning som antyder att människor fortfarande styrs av könsstereotyper när de bedömer journalisters trovärdighet (Klaas & Boukes, 2020). Anledningen till att jag valt att fokusera undersökningen på Finland, förutom att det är ett arbetskonomiskt val, är för att Finland är ett intressant fall på så sätt att det är ett väldigt jämställt land precis som jag nämnde tidigare. Det finns således skäl att undersöka om de internationella observationerna även gäller i jämställda Finland.

För att kunna undersöka om könsstereotyper har inverkan på hur finländska nyhetsmottagare bedömer journalisters trovärdighet har två frågeställningar tagits fram:

1. Spelar journalisters kön någon roll när nyhetskonsumenter bedömer hur trovärdiga journalister är?
2. Bedöms journalisters trovärdighet mer fördelaktigt av nyhetskonsumenter då journalister rapporterar om ämnen som utifrån könsstereotyper är kongruenta med könsroller?

För att besvara dessa frågor har jag utfört ett experiment med 41 unga finländare som exponerats för nyhetstexter där kön och ämnesområde varierats och därefter bedömt trovärdigheten hos journalisterna bakom texterna. Mycket talar för att det inte borde finnas könsstereotyper som styr läsaren i hur hen upplever en journalist. Valet av fall och population diskuteras mer ingående i metodkapitlet.

Studien av Klaas och Boukes (2020) används i denna undersökning som bas. Jag har valt att applicera samma typ av tematik och frågeställningar på det finländska fallet

för att undersöka om resultatet blir annorlunda. I deras studie kunde de konstatera att manliga journalister anses mera trovärdiga än kvinnliga, speciellt när manliga journalister skriver om typiskt manliga ämnen. I och med att journalisterna ansågs speciellt trovärdiga när de skrev om ämnen som utifrån könsroller och könsstereotyper var kongruenta med deras kön är båda frågeställningarna relevanta.

Om det visar sig att könsstereotyper påverkar läsarens bedömning av journalistens trovärdighet även i det finländska fallet, och bland unga nyhetskonsumenter, kan man konstatera att det ännu idag finns en stor problematik inom journalistiken när det kommer till könsskillnader. Både valet av Finland som fall och unga respondenter som experimentpopulation ger alla möjligheter för att utfallet för undersökningen bör motbevisa detta. Skulle undersökningens resultat istället visa att unga finländare besitter könsstereotyper som påverkar synen på journalister innebär detta att det troligen finns ännu starkare könsstereotyper som påverkar kvinnors position inom journalistiken i länder med sämre jämställdhet. Om det finns stora könsskillnader inom journalistiken innebär detta att kvinnor ogärna söker sig till journalistyrket vilket skapar en ännu större klyfta i könsfördelningen som redan är stor i många länder (WMTN, 2010). Ojämn könsfördelning bland journalister innebär även sämre representation av kvinnor i nyheterna. Detta leder till att existerande könsstereotyper och könsskillnader består samtidigt som nya skapas och förstärks (Griffin, 2014).

1.3 Avhandlingens disposition

I detta avsnitt presenteras avhandlingens uppbyggnad. Delarna är alla relevanta för att uppnå en heltäckande undersökning. I följande kapitel (kapitel 2 "Teoretisk referensram") presenteras tidigare forskning inom området. Jag börjar med att definiera begrepp som är centrala i studien, det vill säga begrepp som har att göra med fenomenen könsstereotyper och könsroller. Begreppen som definieras är stereotyp, stereotyp kopplat till kön, könsroller och som avslutande del av begreppsdefinieringen en överblick av könsfördelningen inom den finländska journalistiken. Detta för att läsaren ska få en förståelse för hur situationen ser ut i det Finland där undersökningen tar plats. Mycket av den tidigare forskningen som diskuteras har utförts i länder där situationen inom journalistiken ser lite annorlunda ut i jämförelse med Finland.

Längre in i kapitel 2 diskuteras sektorspecialisering inom journalistiken och politiken. Eftersom undersökningen tar i beaktande att journalister bedöms annorlunda baserat på vilket ämnen de skriver om är det av värde för undersökningen att diskutera vilka dessa olika sektorer är samt vilka olika typer av nyheter som vilka journalister främst skriver om. Vidare diskuteras i kapitel 2 diskuteras tidigare forskning kring vad som menas med trovärdighet inom journalistiken. Här presenteras bland annat studier som tagit fram koncept för att mäta trovärdighet. Eftersom jag använder en del av dessa koncept i denna undersökning är det viktigt att göra en grundlig genomgång av studierna. Efter det följer en kort diskussion kring hur nyhetsmottagare uppfattar journalisters trovärdighet före Klaas och Boukes (2020) studie presenteras. Den studien har fungerat som grund för min egen undersökning och det är därför nödvändigt att den presenteras ingående. Kapitel 2 avslutas med en presentation av de hypoteser som testas genom den empiriska undersökningens experiment.

Efter den teoretiska referensramen följer ett kapitel som avhandlar studiens design och metod. Här motiverar jag valet experiment som metod för min undersökning genom att lyfta fram för- och nackdelar med metoden samt diskuterar vilka andra metoder som kunde ha varit passande för det som jag vill undersöka. Längre in i kapitel 3 "Undersökningens design och metod" presenterar jag hur jag gått tillväga när jag valt testgrupper för samtliga experiment samt hur jag tagit fram stimuli och frågeformulär för undersökningen. Kapitel 3 avslutas med en diskussion kring hur experimentet är upplagt och hur det genomförts samt hur data har analyserats.

Undersökningens resultat presenteras i kapitel 4. Här testas experimentets resultat mot hypoteserna för att se om de kan bekräftas eller om de bör förkastas. I avhandlingens sista kapitel förs en kritisk diskussion kring experimentets resultat samtidigt som jag relaterar resultatet till tidigare forskning. Här gör jag även en sammanfattning av undersökningen samtidigt som jag lyfter upp förslag för framtida forskning.

2 Teoretisk referensram

I detta kapitel presenteras och diskuteras avhandlingens teoretiska utgångspunkter utgående från tidigare forskning. Referensramen är indelad enligt avhandlingens teman och definierar samt diskuterar följande begrepp: könsstereotyp, sektorspecialisering, trovärdighet och nyhetsläsares uppfattning. Anledningen till att just dessa begrepp avhandlas är för att de är en del av avhandlingens syfte och frågeställning och behöver därför definieras och förklaras.

2.1 Könsstereotyper och könsroller

I följande avsnitt behandlas könsstereotyper och könsroller. I avsnittets början diskuteras även logiken kring begreppet stereotyp kortfattat för att definiera begreppet samt lägga grunden till teorin kring specifikt stereotyper kopplat till kön.

2.1.1 Stereotyp

Hinton (2000) menar att det finns tre betydelsefulla komponenter för att definiera begreppet stereotyp. Dessa komponenter är skapade utgående från att det finns olika grupper i samhället och är de följande:

1. Gruppen i fråga identifieras utifrån en viss egenskap. Dessa egenskaper kan till exempel vara ålder, nationalitet, kön, yrke eller val av utbildning.
2. Utöver den egenskap som binder gruppen samman tillskrivs ytterligare egenskaper. Exempel på detta kan vara att finländare är osociala eller att konstnärsstuderande är bohemiska.
3. Egenskaperna som tillskrivits gruppen appliceras sedan på enskilda personer. Om vi anser att finländare som grupp är osociala så antar vi även att en enskild finländare är osocial.

Anledningen till att vi använder oss av stereotyper är för att det är bekvämt för oss. Hinton (2000) menar att vi människor är för lata för att ta reda på riktig statistik eller fakta och i stället låter oss påverkas av rykten eller vad andra människor tycker. Det är lättare och bekvämare att tro på att en existerande stereotyp är sann än att ta reda på om den är sann utifrån fakta. Rykten och föreställningar om människor sprids speciellt lätt i dag i och med sociala mediers ständiga närvaro i våra liv. Detta gör det ännu

lättare att en föreställning eller stereotyp som redan existerar sprids och förstärks.

Stereotyper reflekterar allmänna förväntningar på medlemmar inom specifika sociala grupper (Ellemers, 2018). Även om dessa grupper skiljer varandra åt så behöver inte medlemmarna i respektive grupper skilja sig åt från medlemmar inom andra sociala grupper. Som exempel lyfter Ellemers (2018) upp att även om män i allmänhet är längre än kvinnor så finns det människor som detta inte stämmer in på eller människor som till och med motbevisar detta. Till exempel en kvinna som är längre än en man. Den stereotypa uppfattningen om att specifika egenskaper karaktäriserar medlemmar i en social grupp leder till att människor överbetonar skillnaderna mellan olika sociala grupper och underskattar diversitet inom grupper (Ellemers, 2018).

Människor uppfattar individer som representanter för olika sociala grupper och det finns en bred variation av grupper och kontexter. Effekten av denna sociala kategorisering kan vara starkare och svagare beroende på situation och kontraster i en jämförelse mellan en social grupp och en annan framträdande social grupp. Till exempel menar Ellemers (2018) att psykologer kan anses vara kreativa i jämförelse med fysiker medan psykologer inte anses speciellt kreativa i jämförelse med artister eller konstnärer. Det finns även situationer när psykologer inte alls bedöms som representanter från den egna sociala gruppen (yrket psykolog), som när deras kvalifikationer inte är relevanta (i en sporttävling) eller när de inte är synliga (går på gatan).

2.1.2 Stereotyp kopplat till kön

Arvidson och Johansson (2017) lyfter upp en sociologiföreläsning med temat genus och interaktion där studenterna fick lista ord som de associerar till män och ord som de associerar till kvinnor. Uppgiften upprepas varje termin och resultatet är alltid detsamma. Under kolumnen för kvinna listas alltid ord som hushåll, smink och kärleksfull medan det i kolumnen för man listas ord som muskler, trygg, sportig och jägare. Även om uppgiften inte är så seriös menar ändå Arvidson och Johansson (2017) att resultatet tydligt visar att det finns könsstereotyper bland studenterna.

Enligt Ellemers (2018) kan man inte förneka att det finns skillnader mellan män och kvinnor när det kommer till olika områden i livet. En central fråga uppstår om vi utgår från denna logik: hur reflekterar dessa skillnader hur olika män och kvinnor faktiskt är

och hur reflekterar dessa skillnader hur olika vi tror att män och kvinnor är utgående från könsstereotyper? Könsstereotyper beskriver typiska skillnader mellan män och kvinnor samtidigt som de föreskriver hur män och kvinnor bör vara och uppföra sig inom olika områden i livet. Även om kvinnor och män besitter liknande egenskaper, preferenser och ambitioner sätter dessa stereotypa förväntningar män och kvinnor i olika fack. Med könsstereotypers ursprung och konsekvenser i åtanke kan vi bättre förstå hur de är anknutna till könsskillnader i samhället. Könsstereotyper bidrar till utveckling och bevarande av könsskillnader som leder till att människor behandlar kvinnor och män annorlunda (Ellemers, 2018).

Effekten av den sociala kategoriseringen, som nämndes i avsnittet om stereotyper, är mindre benägen att variera beroende på kontext när man ser på könskategorisering och könsstereotyper (Ellemers, 2018). Kön anses vara ett primärdrag i personuppfattning och såväl barn som vuxna kopplar ihop okända individer med dennes kön omedelbart och underförstått, även om kategoriseringen är irrelevant för situationen eller saknar informativa fördelar. Trots att samhället idag inte är lika utformat efter könsroller så fortsätter kön att ses som en binär kategorisering eftersom människor tenderar att jämföra män med kvinnor och kvinnor med män. Detta är förankrat i eventuella skillnader mellan könen. Könskategorisering upptäcks omedelbart, är ständigt centralt, anses relativt konstant och är lätt polariserad. Detta bidrar till utveckling och fortlevande av könsstereotyper och förstärker uppfattningen om skillnader mellan män och kvinnor (Ellemers, 2018).

Hirdman (2003) menar att det finns en hierarki med ojämn könsfördelning inbyggd i något som kallas *genusordning*. Enligt denna logik fördelas kvinnor och män i det som anses vara kvinnligt respektive manligt. Enligt Hirdman har kvinnor och män olika egenskaper och normer som de förväntas följa. Kvinnor ses som känslamma, okontrollerbara, svaga och passiva medan män anses vara förståndiga, starka, aktiva ha kontroll.

Dessa könsskillnader syns också tydligt inom journalistiken. En stor anledning till att jag valt att studera detta ämne är att det ännu idag finns stora könsskillnader när det kommer till olika sakområden inom journalistiken, trots att själva könsfördelningen inom den finländska journalistkåren är väldigt jämn. Detta diskuteras ingående i kapitel 2.2.5 som avhandlar temat sektorspecialisering inom journalistiken.

2.1.3 Könsroller

Enligt Wood och Eagly (2012) är det i synnerhet kraven på mäns och kvinnors sociala roller som gör att de psykologiska egenskaperna varierar hos män och kvinnor. Eftersom kvinnors, men inte mäns, sociala roller har förändrats kraftigt i de flesta länder sedan mitten av 1900-talet har kvinnors psykologiska egenskaper förändrats mer över tiden inom dessa nationer än vad mäns psykologiska egenskaper förändrats. Som förväntat har dessa förändringar tagit formen av att kvinnor övergår till attribut som är förknippade med män, medan man inte kan se samma utveckling ske hos männen (Wood & Eagly, 2012).

Kvinnor och mäns specifika roller i ett samhälle beror främst på hur de fysiska skillnaderna mellan könen, till exempel kvinnors fertilitet och mäns styrka, möjliggör eller begränsar utförandet av vardagliga aktiviteter. En arbetsfördelning framträder som är anpassad efter ekologiska och socioekonomiska krav samtidigt som socialiseringsmetoder skapas för att stöda denna uppdelning. Kvinnor tenderar att utföra aktiviteter som är kompatibla med barnomsorg och män tenderar att utföra aktiviteter som är mindre kompatibla med barnomsorg även om uppgifterna kräver styrka och kraft (Wood & Eagly, 2012).

Människorna i ett samhälle observerar män och kvinnors aktiviteter och bildar motsvarande tro på deras psykologiska egenskaper. Utgående från könets olika aktiviteter dras slutsatser om könsstereotyper, det vill säga förväntningar på att kvinnor och män fungerar olika och är olika på ett psykologiskt plan. Indelning i olika könsroller främjar i sin tur könsskillnader i beteendet genom olika sociopsykologiska och biologiska processer. Studerar man teorin ytterligare ser man att uppfattningen om olika könsroller i samhället sedan projiceras över till barn när de blir lärda vilka färdigheter, egenskaper och preferenser som stöder den arbetsfördelning som råder. Vuxna människor följer också denna gemensamma övertygelse genom att bekräfta andras förväntningar och genom att införliva dem som personliga standarder för deras beteende. Dessutom stöder biologiska processer, som till exempel hormonell aktivering, könsroller. Genom de biosociala processerna konstruerar och tilldelar individerna i ett samhälle könsroller som är anpassad efter deras tid, kultur och situation (Wood & Eagly, 2012).

I en studie gjord av Eagly och Karau (2002) behandlar de något som heter rollkongruensteori. Enligt teorin finns det en inkongruens mellan den kvinnliga könsrollen och ledarroller som leder till två typer av fördomar. Den första fördomen är att kvinnor anses vara mindre passande som potentiella ledare i jämförelse med män. Den andra fördomen är att ett beteende som vanligtvis förknippas med en god ledare anses mindre värdefullt om det är en kvinna som besitter detta beteende än om det är en man som besitter samma beteende. Konsekvenserna av detta blir att attityder till en kvinnlig ledare är mindre positiva än attityderna till en manlig ledare samt att det blir svårare för kvinnor att bli ledare. Får en kvinna en ledarroll är det även svårare för henne än för hennes manliga kollegor att bli en framgångsrik (Eagly & Karau, 2002). För att anknyta denna teori till avhandlingens tematik kan man se på rollen som journalist som en typ av ledarroll. Kvinnliga journalister kan därför antas ha det svårare att få värdefulla roller inom journalistiken och även om en kvinnlig journalist sitter på en värdefull position så finns det negativa attityder gentemot henne som inte nödvändigtvis skulle finnas eller vara lika starka om hon var en man.

2.1.4 Könsfördelningen inom den finländska journalistiken

I rapporten från Global Media Monitoring Project 2010 gjord av organisationen Who Makes the News (WMTN) framkommer att kvinnliga journalister till viss del globalt varit och fortsätter att vara underrepresenterade i nyhetsmedia. Fördelningen mellan manliga och kvinnliga reportrar inom tv, radio och tidningar i Finland visar att det finns en könsfördelning på 40 % kvinnor och 60 % män vilket är en förhållandevis jämn fördelning (WMTN, 2010). Detta är kanske inte överraskande eftersom Finland är ett av de mest jämställda länderna i världen enligt en undersökning gjord av Equal Measures 2030 från år 2019 (EM2030, 2019). Undersöker man ovanstående siffror närmare kan man se att könsfördelningen inom enbart den skrivna journalistiken, alltså bland finländska tidningsreportrar, ligger på 39 % kvinnor och 61 % män vilket stämmer bra överens med den övergripande statistiken för all nyhetsmedia i Finland. Det kan konstateras att det inte finns stora könsskillnader vad gäller vilket kön som är representerat bland finländska journalister. Det som dock behöver poängteras är att könsfördelningen är jämnast inom den skrivna journalistiken. I Finland är könsfördelningen för radioreportrar 31 % kvinnor och 69 % män. Den jämnaste könsfördelningen hittar man bland finländska tv-reportrar där fördelningen är 50 %

kvinnor och 50 % män. Jag fokuserar på könsfördelningen bland tidningsreportrar eftersom det är inom den skrivna journalistiken som avhandlingens fokus ligger (WMTN, 2010).

För att få ett perspektiv på de finländska siffrorna kan man jämföra dem med siffror på könsfördelningen bland tidningsreportrar i hela världen. Globalt ligger könsfördelningen på 33 % kvinnor och 67 % män. Detta är en lite ojämnare fördelning mellan könen. I hela världen är fördelningen bland radioreportrar 37 % kvinnor och 63 % män och bland tv-reportrar 44 % kvinnor och 56 % män (WMTN, 2010). Tabell 1 och 2 illustrerar statistiken som tagits upp.

Tabell 1. Andelen kvinnliga och manliga journalister år 2010 i Finland (%)

Område	Kvinnliga journalister	Manliga journalister
Tv, radio & tidning	40 %	60 %
Tidning	39 %	61 %
Radio	31 %	69 %
Tv	50 %	50 %
<i>N</i>	202	202
%	100	100

Källa: WMTN, 2010

Tabell 2. Andelen kvinnliga och manliga journalister år 2010 i världen (%)

Område	Kvinnliga journalister	Manliga journalister
Tv, radio & tidning	37 %	63 %
Tidning	33 %	67 %
Radio	37 %	63 %
Tv	44 %	56 %
<i>N</i>	9546	9546
%	100	100

Källa: WMTN, 2010

Med denna statistik i åtanke kan man dra slutsatsen att kvinnliga journalister är något underrepresenterade inom journalistiken. Men det är inte bara kvinnliga journalister som är underrepresenterade i nyhetsmedia utan även kvinnor i allmänhet. Kvinnliga

intervjuobjekt syns mycket mindre i media i jämförelse med manliga intervjuobjekt. I samma rapport från WMTN kan man konstatera att nyheterna i tidningarna handlade till 76 % om män och till 24 % om kvinnor på ett globalt plan. Alltså hade 76 % av de nyheter som skrevs mellan 2005 och 2010 ett manligt intervjuobjekt eller handlade i huvudsak om en man. För enbart Finlands del gäller samma siffror vilket inte överensstämmer med det faktum att Finland anses vara ett av de mest jämställda länderna i världen (WMTN, 2010).

För att ännu studera hur könsskillnader syns i den finländska journalistiken är det relevant att diskutera resultaten från en studie gjord av Robertson, Selva och Nielsen från 2021. Studien visar att endast 27 % av de finländska chefredaktörerna är kvinnor år 2021. Detta är även en minskning från år 2020 då kvinnor innehade 33 % av chefsredaktörpositionerna i finländsk nyhetsmedia (Robertson, Selva & Nielsen, 2021). I studien framkommer det även att kvinnor utgjorde 55 % av de finländska nyhetsjournalisterna mellan åren 2012 och 2016 vilket är en klar ökning om man jämför med rapporten gjord av WMTN år 2010 då kvinnorna utgjorde 40 % av journalisterna inom radio, tv och tidning (WMTN, 2010).

En av anledningarna till att det finns så få kvinnliga chefer på de finländska redaktionerna kan vara för att många kvinnor hinner avsluta sin journalistkarriär innan de når de högre positionerna. Enligt en rapport gjord av Griffin (2014) handlar detta om att förutsättningarna för kvinnor inom journalistiken är så pass mycket sämre än de är för männen vilket leder till att kvinnorna väljer en annan karriärväg. Det kan handla om att förutsättningarna för att skaffa barn samtidigt som man försöker avancera i karriären är dåliga eftersom inte tillräckligt lång moderskapsledighet erbjuds eller för att det finns osynliga attityder på arbetsplatsen som ser ner på denna typ av ledighet. Då tvingas en kvinnlig journalist kanske välja mellan familjeliv eller en topposition inom redaktionen.

En annan orsak till att kvinnor hoppar av journalistyrket kan vara låg lön och att de då söker sig till en annan bransch eller gren inom journalistiken där de erbjuds högre lön. Det kan också handla om att kvinnor har sämre förutsättningar rent anställningsmässigt. Manliga egenskaper anses ofta starkare eller bättre och då kan man anta att kvinnliga journalister som uppvisar just manliga egenskaper i sitt arbete

är att föredra i en anställningssituation. Detta stämmer dock inte enligt Griffin (2014) som menar att dessa manliga egenskaper hos kvinnliga journalister anses som dåliga egenskaper om de uppvisas av just en kvinna. Resultatet blir att en kvinnlig journalist med manliga egenskaper inte prioriteras lika högt i rekryteringsprocessen till en högre position inom redaktionen. Det senare förutsätter förstås att alla kandidater besitter samma arbetskvaliteter som den högre anställningen kräver. I rekryteringsprocessen är det oftast manliga journalister som har ansvar för att välja ut vilka kandidater som är mest passande för positionen. Eftersom statistiken säger att vi främst har manliga journalister på de högre positionerna är det därför naturligt att det är just de som har hand om rekryteringen eller anställningen till en ny topposition.

Enligt Griffin (2014) är det också vanligt att män anställer andra män eftersom den ofta yngre mannen påminner mycket om dem själva när de först började klättra på karriärstegen. Därför kanske de tycker att den yngre mannen är en passande kandidat med alla de rätta kvalitéerna. Sedan handlar också det bristande antalet kvinnor på toppositioner om en så enkel sak som att kvinnor i allmänhet inte har samma självförtroende som män. Det grundar sig i att kvinnor i historien har ansetts vara det svagare könet. Detta är en attityd som följt med från den unga flickans liv ända in i den vuxna kvinnans liv. Med sämre självförtroende kommer en kvinnlig journalist kanske inte ens sig för att söka eller ta sig an de mer krävande eller mer prestigefyllda positionerna eftersom hon tror att platsen ändå kommer gå till en manlig kollega. Dessa trender kan man även se smyga sig in på nyare redaktioner. Med nyare, eller yngre, redaktioner menas redaktioner som bildats i en tid där samhället redan blivit mera medvetet om denna könsproblematik. Ett exempel på en sådan redaktion är redaktioner för aktörer som skapar digitalt innehåll (Griffin, 2014).

2.2 Sektorspecialisering inom journalistiken och politiken

Nedan avhandlas både sektorspecialisering bland manliga och kvinnliga politiker samt sektorspecialisering bland manliga och kvinnliga journalister. Jag har valt att ta med en del sektorspecialisering inom politiken eftersom jag anser att tematiken även kan appliceras på sektorspecialisering inom journalistiken. Avsnittet om sektorspecialisering inom politiken kan även kopplas till media och journalistik eftersom jag lyfter upp hur kvinnliga och manliga politiker porträtteras i media. I avsnittet om sektorspecialisering inom journalistiken diskuteras vilka områden inom

journalistiken som vilket kön i huvudsak skriver om. Teorin diskuteras i samband med statistik från Who Makes the News (WMTN).

Media kopplar gärna ihop manliga politiker med uppgifter inom militär, ekonomi och utrikespolitik, medan de kopplar ihop kvinnliga politiker med uppgifter inom utbildning, välfärd och hälsovård. Detta gör att man lätt antar att kvinnor och män har olika områden av expertis enligt Huddy och Terkildsen (1993). I Chiles presidentval år 2006 blev Michelle Bachelet ordentligt ifrågasatt om hennes ledarskapsförmåga och hennes kompetens framställdes på ett mycket negativt sätt i jämförelse med hennes manliga motståndare. Trots detta beskrivs Bachelet med en positiv ton när det berörde ärlighet och man kan därför understryka det argument att männen näst intill alltid porträtteras med maskulina drag och framtas som goda ledare medan kvinnor i allmänhet sammankopplas med typiskt kvinnligt stereotypiska drag som omsorg och medkänsla (Campus, 2013).

Campus (2013) konstaterar även att kvinnliga beslutsfattare inte får lika mycket uppmärksamhet i media som sina manliga kollegor. Falk (2010) fann dock att Hillary Clinton togs fram mer än vad någon annan kvinnlig representant hade gjort tidigare och att hennes uteslutande från medierna var mycket mer obetydligt än vad det varit för någon annan kvinnlig politiker. I det franska presidentvalet 2007 fick Ségolène Royal mindre uppmärksamhet i pressen än hennes manliga motståndare Nicolas Sarkozy enligt Holtz-Bacha (2010). Majoriteten av all forskning inom ämnet är ändå överens om att den stora skillnaden mellan hur mycket uppmärksamhet kvinnliga och manliga politiker får håller på att minska. I det tyska valet 2005 var Angela Merkel minst lika synlig som sin motståndare och media ansåg henne som den blivande vinnaren (Zeh, 2010).

Nedan presenteras statistik på vilken typ av journalistik som manliga och kvinnliga journalister i huvudsak producerar. I rapporten gjord av Who Makes the News (WMTN) som lyftes fram tidigare kan vi se att finländska kvinnliga journalister är mest representerade i ämnen som tangerar vetenskap och hälsa där en fördelning på 49 % kvinnor och 51 % män finns. Manliga journalister är överrepresenterade i alla de ämneskategorier som finns i WMTNs rapport men den ämneskategori som männen är som mest representerade i är samhälls- och rättsliga ämnen där kvinnor utgör endast

14 % i jämförelse med männen som utgör 86 % (WMTN, 2010). Även om manliga journalister utgör majoriteten i alla ämnen finns det en klar uppdelning när det handlar om vilket kön som skriver om vilka ämnen. Ser man på samma fråga globalt är kvinnorna också här mest välrepresenterade i ämnen som tangerar vetenskap och hälsa med 44 % och mest underrepresenterade i ämnen som tangerar politik och regering med 33 % (WMTN, 2010).

Baiocchi-Wagner och Behm-Morawitz (2010) har undersökt skillnaderna i manliga och kvinnliga nyhetsläsares uppfattning om en journalists trovärdighet och förmåga att övertyga. Anledningen till att denna studie lyfts upp i detta avsnitt är för att Baiocchi-Wagner och Behm-Morawitz studerat journalister specialiserade inom sportjournalistik och därför är studien relevant kring temat sektorspecialisering. I studien inkluderas även könet på atleten som nyhetsartikeln handlar om eftersom att Shaw med flera (1981) tidigare konstaterat att publiken bedömer en journalist som mer trovärdig om journalistens kön stämmer överens med det innehåll som journalisten gör, till exempel kvinnliga journalister som skriver om mode. Resultatet av Baiocchi-Wagner och Behm-Morawitz (2010) undersökning var att man inte kunde se någon större skillnad i hur de manliga och kvinnliga journalisternas trovärdighet eller förmåga att övertyga bedömdes av respondenterna. De konstaterade ändå att det fanns en viss skillnad i hur respondenterna upplevde journalisten som berodde på respondenternas intresse för sport. Respondenter som hade ett större sportintresse eller som använde media med sportrelaterat innehåll mer frekvent upplevde journalisten vara mer trovärdig. Resultatet förvånade en aning eftersom det inte stämmer överens med tidigare forskning som påvisar att läsaren föredrar och bedömer en journalist med samma kön som dem själva mer fördelaktigt. Det samma gällde resultatet gällande hur respondenterna upplevde artiklar med manliga kontra kvinnliga atleter.

I en studie gjord av White och Andsager (1991) undersökte de effekten av kön på nyhetsläsarnas upplevda trovärdighet hos dagstidningskolumnister samt läsarnas intresse för olika ämnen som journalister skriver om. I samband med deras egen undersökning poängterade White och Andsager (1991) att det finns en hel del tidigare forskning med motstridiga resultat. En del forskning säger att läsarna föredrar kvinnliga journalister medan en del forskning säger att läsare föredrar manliga journalister. Den tidigare forskningen är dock överens om att det är själva ämnet som

journalisten skriver om som har störst effekt på den upplevda trovärdigheten. Shaw, Cole, Moore och Cole (1981) kunde konstatera att typiskt kvinnliga ämnen, såsom mode, sammankopplat med en kvinnlig journalist enligt läsarna var mera intressanta artiklar än artiklar där temat och könet hos journalisten inte var kongruent utifrån könsstereotyper och könsroller. Det samma gällde manliga journalister som skrev om typiskt manliga ämnen som sport. White och Andsager (1991) menar att mycket av den tidigare forskningen inom ämnet både bekräftar och förkastar deras hypoteser. Att kvinnliga läsare föredrar och bedömer kvinnliga journalister mer fördelaktigt i fråga om trovärdighet och kvalitet är ändå den främsta uppfattningen. Detsamma gäller manliga läsare som bedömer manliga journalisters texter mer trovärdiga och mer kvalitativa. Det finns tre faktorer som spelar roll i hur en journalist uppfattas: journalistens kön, ämnet som journalisten skriver om samt läsarens kön (White & Andsager, 1991).

White och Andsager (1991) har också genom sin undersökning konstaterat att läsare bedömer en journalist samt hans sätt att skriva mera fördelaktigt om journalisten har samma kön som de själva. De kunde dock inte konstatera att skillnader i bedömningen var ämnesrelaterade. I undersökningen ansågs den manliga journalisten i allmänhet skriva intressantare texter än den kvinnliga journalisten även om det typiskt manliga ämnet värnplikt ansågs vara det ämne som var minst intressant bland testpersonerna. Även om manliga och kvinnliga läsare föredrog journalister med samma kön som de själva kunde man inte hitta skillnader i hur trovärdiga både den kvinnliga och den manliga journalisten upplevdes vara. Alltså kan man säga att kvinnliga journalister borde kunna skriva "hårda nyheter" och fortfarande anses lika trovärdiga som manliga journalister som skriver samma typ av nyheter. Det samma gäller dock inte de "mjuka nyheterna" som är motpol till de "hårda nyheterna" eftersom det konstaterades fortfarande finnas könsskillnader där. Det man måste ha i åtanke när man analyserar resultat från en undersökning som gjordes för 30 år sedan är dock att man inte kan applicera resultaten på dagens journalistik eftersom mycket har hänt inom området sedan 1991 (White & Andsager, 1991).

Shaw, Cole, Moore och Cole (1981) menar att om en läsare lägger märke till en *byline* (journalisten namn i samband med artikel) så kan journalistens kön komma att spela roll i hur läsaren uppfattar innehållet i artikeln eller kolumnen. Alltså att journalistens

kön kan bli något som kännetecknar budskapet i texten. I undersökningen studerades om könet på journalisten märks i en artikel och om så är fallet om könet spelar roll i hur de upplever och bedömer artikeln eller nyheten. Resultatet blev att respondenterna över hälften av gångerna kom ihåg och svarade rätt på vilket kön journalisten hade. Man kunde konstatera att en kvinnlig journalist oftare sammankopplades med en artikel om mode och en artikel med ett rättsligt överklagande medan en manlig journalist sammankopplades med en artikel om golf och en artikel om gripandet av en våldtäktsman. Artikeln om gripandet av våldtäktsmannen ansågs vara mera korrekt, pålitlig och informerande när den hade en manlig byline än när samma artikel hade en kvinnlig byline. Artikeln med kvinnlig byline bedömdes vara mer intressant och dramatisk. Artikeln om mode bedömdes vara mer intressant och tydlig när den hade en kvinnlig byline. Samma artikel med en manlig byline kunde man enligt Shaw, Cole, Moore och Cole (1981) inte ens jämföra med artikeln med kvinnlig byline baserat på hur respondenterna bedömde den.

Artikeln om golfturneringen bedömdes vara mera intressant, dramatisk och aktiv när den kopplades ihop med en manlig journalist medan artikeln bedömdes vara mer rationell när den kopplades ihop med en kvinnlig journalist. Sammanfattningsvis kunde man utifrån det övergripande resultatet konstatera att sportartiklar som respondenterna bedömde vara bättre kopplades ihop med en manlig journalist och modeartiklar som respondenterna bedömde vara bättre kopplades ihop med en kvinnlig journalist. Utifrån detta kan man anta att nyhetsläsare tillskriver manliga och kvinnliga journalister olika ämnen som de anser att journalisterna är mer eller mindre kunniga inom.

I en studie gjord av Mudrick, Burton och Lin (2017) undersöktes påverkan av könstereotyper och sexism på upplevd trovärdighet hos en sportjournalist. De kunde konstatera att könsstereotyper och sexistiska attityder är sammankopplade med att kvinnliga sportnyhetssändare upplevs besitta mindre trovärdighet än deras manliga kollegor. Fink (2016) menar att så länge sportjournalistiken fortsätter vara en sexistisk enhet som är kopplad till maskulinitet så kommer kvinnor inom branschen behöva leva med fördomar som är kopplad till deras kön. Studiens resultat påvisar att upplevd maskulinitet är en viktig faktor i hur trovärdig sportrapportering upplevs. Koenig och Eagly (2014) menar då att resultatet också kan förklaras genom observationer.

Eftersom de flesta som syns i sportmedia är män kan stereotyper formas utifrån tittarnas observation på att män oftast besitter rollen som sportjournalist. Ett exempel på detta är att män oftast syns i sportmedia och då antar tittarna att män vet mest om sport. Eftersom män innehar majoriteten av de högsta positionerna som syns inom sportnyhetssändningar kan detta medföra könsstereotyper som säger att kvinnorna inom branschen vet mindre om sport och att det är därför de inte får positioner som anses vara mera trovärdiga när det gäller att diskutera saker inom sportvärlden.

I Griffins (2014) rapport som lyftes upp i avsnittet om könsfördelning diskuteras även sektorspecialiseringen inom journalistiken. Griffin (2014) menar att redaktioner med i huvudsak kvinnlig ledning och redaktioner med i huvudsak manlig ledning skiljer sig åt när det kommer till hur de gör nyheter samt vilka nyheter de väljer att producera. Som exempel lyfter hon upp en nyhet som gällde ett narkotikakrig på gränsen mellan Mexiko och USA. När manliga journalister skrev om händelsen fokuserade de mera på hur många personer som dödats och vilken drogkartell det handlade om. Kvinnliga journalister å andra sidan fokuserade mera på hur detta narkotikakrig påverkade familjer och barn samt hur det påverkade städerna var kriget ägde rum. Detta påvisar att kvinnliga och manliga journalister tar fasta på olika saker och skriver på olika sätt även om materialet utgår från samma händelse. Detta innebär att vi kan anta att kvinnor och män i allmänhet är specialiserade inom olika områden. Griffin (2014) poängterar även hur viktigt det är med diversitet på en nyhetsredaktion, det vill säga en jämn fördelning av människor med olika kön, etniciteter och socioekonomisk bakgrund. En bred diversitet är speciellt viktigt för redaktioner som vill tilltala en bred läsarkrets men diversitet gynnar även kvaliteten på nyheterna som redaktionen producerar. Till exempel kunde man se att en redaktion med jämnare könsbalans bevakade en nyhet om ett HPV-vaccin bättre än en redaktion med ojämnare könsfördelning eftersom de hade bredare tillgång av källor, presenterade nyheten tydligare genom ett bredare perspektiv och med mer förståelse för ämnet (Griffin, 2014, s. 28–30).

2.3 Trovärdighet inom journalistiken

I detta avsnitt diskuteras vad trovärdighet inom journalistiken är samt hur man kan mäta publikens upplevda trovärdighet hos en journalist eller nyhetsmedia. Inledningsvis definieras begreppet journalistisk trovärdighet utgående från en studie

gjord av Flanagin och Metzger (2000). De fokuserar främst på journalistisk trovärdighet på internet, alltså om läsaren bedömer information som trovärdig eller ej när de får den via internet. En del av studiens rön går dock att applicera på tidningsjournalistik också och det är därför som jag väljer att använda just Flanagin och Metzger (2000) som källa för att definiera journalistisk trovärdighet.

I studien utförd av Flanagin och Metzger (2000) jämförde man internet med de traditionella kanalerna (tidning, radio och tv) för att se hur läsaren upplevde och bedömer olika typer av information som dessa kanaler producerade. De olika typerna av information som de valde att studera var faktabaserad information, nyheter, kommersiell information och nöje. Fyra olika faktorer visade sig inverka på läsarens bedömning av informationen i en fråga om budskapet var trovärdigt eller ej. Först och främst handlar mycket om hur läsare verifierar informationen de tar emot. När det kommer till väletablerade medier som tidningar, radio och tv är detta sällan ett problem men på internet är det inte lika lätt att verifiera om påstådda fakta är sanna eller inte. Handlar det om nyheter skapade av traditionella medier så genomgår nyheterna en redaktionell process som ger en garanti på att nyheterna är sanningsenliga och inte vinklade på något sätt. Den redaktionella processen innebär att informationen genomgått flera olika redaktörer och journalister som alla följer de journalistiska reglerna. Processen förklaras grundligare längre fram i avsnittet. Det är även i nyhetskanalernas eget intresse att leverera så kvalitativa nyheter som möjligt. På internet är det lätt för vem som helst att skriva vad som helst och i och med att internet är ett relativt nytt medium finns det ännu inte självklara tillvägagångssätt för hur användare ska verifiera informationen de läser. Detta gör att internet i jämförelse med de traditionella kanalerna anses som ett mindre trovärdigt forum.

En annan viktig faktor som påverkar hur läsaren bedömer en nyhetskälla har att göra med vilken typ av information det handlar om. Läsare har olika kriterier på vad som är trovärdigt beroende på vilken typ av information de bedömer. Information med övertygande syfte, som till exempel kommersiell information, anses besitta mindre trovärdighet än annan typ av information, som till exempel faktabaserad information. Läsare tenderar även att ställa sig mer kritisk till faktabaserad information och nyheter än vad de ställer sig kritiska till kommersiell information. Detta leder till att den typen av information lätt anses mindre trovärdig. Gunther (1992) menar även att läsaren

kommer ställa sig mer kritiskt till innehållet om hen är personligt anknuten till informationen och på så sätt ifrågasätta informationskällans trovärdighet. Detta kan även motivera läsaren i att leta reda på fakta kring informationen för att se om den faktiskt är korrekt. Enligt Flanagin och Metzger (2000) är olika typer av information olika viktiga för läsaren att ställa sig kritiskt till. Det är till exempel viktigare att ställa sig kritiskt till nyheter som rör faktabaserad information framom nyheter som rör kommersiell eller nöjesbaserad information. Falsk information gällande medicinska råd kan vara mera skadligt än falsk information gällande vilka filmer som har premiär i höst. Detta förstår läsaren själv och blir automatiskt mer ifrågasättande gällande sådan typ av information.

Upplevd trovärdigheten påverkas även av hur van läsaren är med en viss informationskanal. Är läsaren van med en viss tidning och läst denna tidning en längre tid kommer läsaren anse den informationskällan som mera trovärdig än en tidning som är nyare för hen. Samtidigt som läsaren upplever en bekant informationskälla som mer trovärdig är läsaren också mer granskande gentemot den. Culbertson och Somerick (1977) har också konstaterat att förtroendet för en nyhetskälla påverkade nivån av kognitivt processande av nyheter. Alltså att läsarna blev mer försiktig och ställde sig mer kritisk till en informationskanal som de var bekanta med från tidigare.

Den fjärde och kanske viktigaste faktorn som påverkar läsarens bedömning av informationskanalers trovärdighet har att göra med den redaktionella processen som nämndes tidigare. Etablerade nyhetskällor som tv, radio och tidningar genomgår alla en process före informationen publiceras för allmänheten. Denna process i sig erbjuder en trovärdighet utan att läsaren behöver ta ställning till om informationen går att lita på eller inte. Information publicerad på internet är ofta obunden till ett etablerat media och det är därför inte självklart om informationen är sanningsenlig eller inte. Den redaktionella processen innebär även att erfarna journalister avgör om informationen är relevant för läsaren. Journalisten är objektiv i relation till informationen och kritisk till vad som är sant eller inte. Eftersom informationen är kopplad till en tidning finns det sällan bara en person som ska avgöra om informationen som publiceras är sann eller inte. Vanliga nyhetstidningar har heller ingen dold agenda utan vill försäkra sig om att deras namn kopplas till trovärdiga och kvalitativa nyheter. Läsaren får alltså en god uppfattning om informationskanalens trovärdighet före hen själv granskar

informationen. Det är således informationskanalen själv som erbjuder en säkerhet och trovärdighet till läsaren (Flanagin & Metzger, 2000).

Trovärdighet kan mätas genom ett flertal olika mått enligt Brann och Himes (2010). För att förstå dessa olika mått behöver man först definiera vad trovärdighet egentligen är. Forskare inom området har konstaterat att det finns olika svar vad gäller vad som är trovärdighet. Bland annat kan trovärdighet anses vara kombinationen av expertis och pålitlighet medan andra argumenterar för att trovärdighet innefattar säkerhet, kvalifikation och dynamik. Vissa forskare menar att trovärdighet innebär kompetens, karaktär och omsorg medan andra påvisar att det handlar om uppriktighet, professionalism och attraktion. Brann och Himes (2010) kunde konstatera att manliga nyhetsändare bedömdes betydligt bättre i måtten kompetens, lugn och extraversion i jämförelse med kvinnliga nyhetsändare. Vad gäller de två resterande måtten, karaktär och social förmåga, fanns det ingen tydlig könsskillnad.

Kompetens, som är en central del av trovärdighet, anses enligt Wood och Karten (1986) vara högre hos män än hos kvinnor när det handlar om att jobba på små uppgifter i en grupp. Speciellt äldre män anses vara mer intellektuellt kompetenta i jämförelse med kvinnor. Även i studier gjorda av Conway och Vartanian (2000) kunde man konstatera att män anses vara mer kompetenta än kvinnor. Något som dock talar emot detta är att kvinnor anses vara mera pålitliga. Just pålitlighet är något som kännetecknar uppfattning om karaktär som i sin tur är en viktig byggsten i vad som anses vara trovärdighet (Brann & Himes, 2010). I en annan studie gjord av Heilman, Block och Martell (1995) undersökte man företagsledare och huruvida de visade oro för andra människor. Det vill säga hur mycket dessa företagsledare visade omsorg för de anställda på företaget. Omsorg är också ett karaktärsdrag som en trovärdig person anses besitta. I undersökningen jämfördes manliga och kvinnliga företagsledare och man kunde konstatera att fler manliga chefer än kvinnliga chefer hade detta personlighetsdrag. När det handlade om sällskaplighet eller social förmåga, som också är ett viktigt personlighetsdrag, kunde man i en annan studie gjord av Sheriffs och McKee (1957) se att kvinnor i jämförelse med män hade en högre social förmåga. Karaktärsdragen att vara redo, lugn och balanserad är också starkare hos kvinnor.

McCroskey och Jenson (1975) har tagit reda på vilka faktorer som påverkar hur nyhetsmedia upplevs och bedöms. Enligt dem är läsaren eller tittarens bild av en nyhetskälla den viktigaste faktorn för att bestämma vilken påverkan denna nyhetskälla har. McCroskey och Jenson (1975) undersökte även olika sätt att mäta nyhetskällors trovärdighet. De kunde konstatera att det finns fem dimensioner och dessa är: kompetens, karaktär, social förmåga, lugn och extraversion. Här följer en lista med adjektiv kopplade till varje dimension för att bättre förstå vad de olika dimensionerna innebär.

Adjektiven kopplade till kompetens var:

- kvalificerad/okvalificerad.
- kunnig/okunnig.
- pålitlig/opålitlig.
- tillförlitligt/otillförlitlig.
- inkompetent/kompetent.
- intellektuell/trångsynt.
- värdefull/värdelös.
- oinformerad/informerad.

Adjektiven för karaktär var:

- ond/god.
- osympatisk/sympatisk.
- självisk/osjälvisk.
- syndig/dygdig.

Adjektiven kopplade till social förmåga var:

- vänlig/ovänlig.
- munter/dyster.
- godmodig/retlig.
- social/osocial.

Adjektiven för lugn var:

- sammansatt/lättretlig.
- lugn/orolig.
- spänd/avslappnad.
- nervös/balanserad.
- verbal/tyst.

Tills sist var adjektiven för extroversion:

- ödmjuk/aggressiv.
- skygg/djärv.
- pratsam/tystlåten.
- extrovert/introvert.

Kompetens är den dimension som väger tyngst när nyhetskonsumenter bedömer trovärdigheten hos nyhetskällor. Efter kompetens kommer *karaktär* och *social förmåga* och till sist lugn och *extraversion*. Alla fem dimensioner är viktiga när man undersöker vad som påverkar upplevd trovärdighet hos nyhetskällor bland nyhetskonsumenter men kompetens, karaktär och social förmåga är de viktigaste. McCroskey och Jenson (1975) poängterar att dimensionerna inte kan användas för att mäta trovärdighet inom någon annan enhet än nyhetskällor.

Utöver de faktorer som hittills presenterats finns det ytterligare faktorer som kan äventyra hur publiken bedömer nyhetssändares eller nyhetsjournalisters trovärdighet. Studier gjorda av Weibel, Wissmath och Groner (2008) har visat att till exempel äldre manliga nyhetsankare anses vara mest trovärdiga. Ett attraktivt utseende kan även kopplas till högre trovärdighet. I en studie gjord av Patzer (1983) kunde man se att nyhetsankare med ett attraktivare utseende ansågs besitta mer expertis och pålitlighet än vad nyhetsankare som var mindre fysiskt attraktiva gjorde. Könet på en person är ändå den faktor som har störst påverkan i bedömningen av trovärdighet. Balon, Philport och Beadle (1978) har också konstaterat att manliga nyhetsankare anses vara mer trovärdiga än kvinnliga nyhetsankare. Deras undersökning omfattade svarta och vita kvinnor och män som bedömdes efter attraktivitet, röststil och hårdhet av nyheter. Även om männen ansågs vara mera trovärdiga så bedömdes kvinnorna vara mer kvalificerade än männen. I Tan, Raudy, Huff och Miles (1980) liknande studie betygsatte försökspersoner manliga och kvinnliga nyhetsankares trovärdighet utifrån nyhetsinnehåll, personlighet och på stilen varpå de framförde nyheten. Här ansågs de manliga nyhetssändarna vara mer effektiva men man kunde inte hitta könsskillnader vad gällde pålitlighet. Wiebel m.fl. (2008) konstaterade också att manliga nyhetssändare anses besitta högre trovärdighet än deras kvinnliga kollegor.

I en studien gjord av White och Andsager (1991), som lyftes upp tidigare, undersökte man trovärdigheten hos amerikanska nyhetskolumnister. Denna studie kan bättre appliceras på denna avhandling eftersom den undersöker könsskillnader i upplevd trovärdighet hos journalister inom den skrivna journalistiken. I studien kunde man inte konstatera könsskillnader i den upplevda trovärdigheten. Det som dock är intressant med White och Andsagers (1991) resultatet är att män bedömde manliga kolumnister vara mera trovärdiga medan kvinnor bedömde kvinnliga kolumnister vara mera

trovärdiga. Man testade också att använda kolumner med manligt, kvinnligt eller tvetydigt namn eller inget namn alls. Kolumnerna med kvinnligt eller manligt namn hade även en bild på en man eller kvinna. Här kunde man inte hitta någon statistisk signifikans mellan bedömningarna av journalistens trovärdighet. Inte heller när man undersökte den upplevda trovärdigheten utifrån kolumner med ett tvetydigt namn utan bild eller tillsammans med en bild på en svart eller vit kvinna eller man.

Samtidigt som teknologin utvecklas förändras även mediesfären. Därför har Flanagin och Metzger (2003) undersökt den upplevda trovärdigheten hos skapare av hemsidor och hemsidors budskap. Undersökningens resultat visade att de manliga och kvinnliga respondenterna inte bedömde själva hemsidans trovärdighet annorlunda men nog hemsidans budskap. Kvinnor som besökte hemsidan med kvinnlig skapare bedömde hemsidan och budskapet som hemsidan förmedlade betydligt mindre trovärdigt än män som besökte samma hemsida.

Med dessa rön i åtanke kan man konstatera att både män och kvinnor upplevs besitta olika karaktärsdrag som anses vara viktiga komponenter när man mäter trovärdighet hos en människa eller främst en journalist. Det bör ändå understrykas att män, i de flesta fall, anses besitta en majoritet av dessa karaktärsdrag och man kan således säga att män anses vara mera trovärdiga eller besitta mera trovärdighet som journalister än vad kvinnor gör.

2.3.1 Läsarens uppfattning av journalistens trovärdighet

Enligt Weibel, Wissmath och Groner (2008) och Brann och Himes (2008) bedömer läsare trovärdigheten hos nyhetskanaler och nyhetsreportrar baserat på flera olika faktorer. I de flesta fall handlar det om det egna könet eller journalistens kön. Manliga journalister bedöms oftast vara mer trovärdiga än kvinnliga journalister. Speciellt inom ämnen som anses seriösa och maskulina såsom politik, kriminalitet och sport (Mudrick, Burton & Lin, 2017). Något som bör tilläggas i förklaringen till varför manliga reportrar anses besitta högre trovärdighet är enligt Cann och Mohr (2001) att de flesta nyhetsankare, reportrar och experter som syns i tv har varit män i historien. Enligt Bruton (2018) kan en av anledningarna också vara att kvinnliga journalister, i större utsträckning än de manliga, ännu en lång bit in på 2000-talet får opassande kommentarer om deras kroppar och kläderna som de bär. Burkhart och Sigelman

(1990) har dock påvisat att universitetsstudenter fann nyhetsartiklar skrivna av kvinnliga journalister mera pålitliga och mer välskrivna än artiklar skrivna av manliga journalister. Detta har också konstaterats i senare forskning där man sett att könsstereotyper inte alltid fungerat fördelaktigt för manliga journalister.

Martin (2021) har studerat en teori om att kvinnliga intervjuobjekt bedömer journalister mer fördelaktigt när journalisten också är en kvinna. Det samma gäller manliga intervjuobjekt som bedömer manliga journalister mer fördelaktigt. Journalistens kön har betydelse för hur trovärdig journalisten upplevs när det gäller intervjuer där journalisten fysiskt träffar personen de intervjuar. Resultatet tydde också på att det finns skillnader mellan olika länder i vilket av könen som anses besitta högre trovärdighet. I vissa länder upplevs kvinnliga journalister besitta högre trovärdighet och i vissa länder upplevs manliga journalister besitta högre trovärdighet men i allmänhet bedöms kvinnor och män väldigt lika. Martin (2021) har även konstaterat att kvinnliga intervjuobjekt bedömer journalister, oberoende av deras kön, mer generöst än vad manliga intervjuobjekt gör. Även om denna avhandling inte fokuserar på hur intervjuobjekt upplever journalisters trovärdighet, utan hur nyhetsläsare gör det, så tror jag att resultatet från Martins (2021) studie kan bidra med någonting för att få en förståelse för hur kvinnliga journalister upplevs och bedöms i samhället.

2.3.2 Klaas och Boukes studie

Denna avhandling har till stor del inspirerats av en studie gjord av Klaas och Boukes (2020). I deras studie undersöktes i en nederländsk kontext om nyhetsläsares upplevelser av en tidningsjournalists trovärdighet varierade om nyhetsartikeln var skriven av en manlig eller kvinnlig journalist. De undersökte även om nyhetsartikelns ämne påverkade hur respondenterna bedömde journalistens trovärdighet. Två ämnen togs fram genom ett pilotexperiment där respondenterna utifrån fyra olika ämnen bedömde vilka ämnen som enligt könsstereotyper kunde kopplas till antingen det manliga eller kvinnliga könet. Dessa två ämnen var mode (kvinnligt) och teknologi (manligt) och jag har i min empiriska studie valt att använda mig av samma ämnen i de två nyhetsartiklar som jag skapat för mina experimentstimuli.

Anledningen till att Klaas och Boukes (2020) valde att involvera ämnet på artikeln i

deras analys har att göra med teorin om rollkongruens framtagen av Eagly och Karau (2002). Enligt deras teori är läsaren mer skeptisk till nyhetsartiklar med ämnen som i ett könsrollsperspektiv är inkongruenta med journalistens kön. Det vill säga att om en kvinnlig journalist skriver om ett typiskt ”manligt” ämne så kommer både journalisten och artikeln anses mindre trovärdig av läsaren. Det samma gäller om en manlig journalist skriver om ett typiskt ”kvinnligt” ämne.

Klaas och Boukes (2020) kunde konstatera att rollkongruensteorin till viss del inte fick stöd i deras undersökning. Detta eftersom artiklar som var rollkongruenta inte ansågs vara mera trovärdiga än artiklar som var inkongruenta med journalistens kön. Alltså att artiklar med kvinnligt ämne skriven av en kvinna och manligt ämne skriven av en man inte ansågs mera trovärdiga än artiklar där ämne och kön inte var kongruenta med varandra. Det som dock är intressant är att båda artiklar med olika ämnen (manliga eller kvinnliga) ansågs vara mera trovärdiga när dessa artiklar var skriven av en manlig journalist. Man kan alltså konstatera att en manlig journalist *i allmänhet* uppfattas som mer trovärdig än en kvinnlig journalist. Genom undersökningen kunde man inte påvisa att något av de enskilda ämnena ansågs mera trovärdigt av respondenterna. Klaas och Boukes (2020) menar dock att effekten av journalistens kön syns starkare i samband med ett av ämnena, nämligen teknologi, eftersom den nyhetsartikeln ansågs absolut minst trovärdig när artikeln var skriven av en kvinnlig journalist. Eftersom just den artikeln i stället ansågs som trovärdig när den var skriven av en manlig journalist kunde skribenterna bekräfta en hypotes som säger att en artikel med ett manligt ämne skriven av en manlig journalist anses mer trovärdig än om samma artikel är skriven av en kvinnlig journalist. Även om samma mönster inte fanns när kvinnliga journalister skrev om ett kvinnligt ämne menar Klaas och Boukes (2020) att man kan se logiken som rollkongruens teorin förespråkar men att detta endast går att applicera på manliga ämnen.

För att avhandla studien gjord av Klaas och Boukes (2020) utförligt kommer här ett kort sammandrag av hur rollkongruensteorin går att applicera på läsarens kön i samband med journalisten och nyhetsartikeln trots att jag själv, av praktiska skäl, inte kommer att beakta respondenternas kön i min analys. En annan anledning till att jag väljer att diskutera detta är för att resultatet intresserar och kan vara av värde för att förstå kvinnliga journalisters position inom journalistiken i dag.

Klaas och Boukes (2020) testade om teorin om rollkongruens var starkare hos kvinnliga eller manliga respondenter. Det övergripiga resultatet blev att kvinnliga respondenter upplevde artiklarna som mera trovärdiga än de manliga respondenterna. Även om det inte fanns något samband mellan respondenternas kön och rollkongruensteorin konstaterade Klaas och Boukes (2020) att det fanns behov att testa rollkongruensteorin på endast det manliga ämnet eftersom undersökningen tidigare visat att det fanns skillnader i hur respondenterna uppfattade journalisterna när det gällde just den nyhetsartikeln. De kvinnliga och manliga respondenterna testades separat. Manliga respondenter bedömde inte den kvinnliga och manliga journalistens trovärdighet annorlunda men de kvinnliga respondenterna bedömde den manliga respondenten vara mer trovärdig. En fortsatt analys gjordes med resultatet att manliga respondenter inte upplevde manliga journalister som mer trovärdiga men de kvinnliga respondenterna upplevde manliga journalister som mer trovärdiga både när det handlade om kvinnliga och manliga ämnen.

Det finns alltså skäl att anta att kvinnor är mera kritiska mot andra kvinnor. En annan undersökning gjord av Goldberg (1968) kunde konstatera samma sak vilket gör att man kan dra slutsatsen att mycket inte förändrats sedan Goldbergs undersökning från 1968 och Klaas och Boukes undersökning från 2020. Även om kvinnor nog är medvetna om könsfördomar indikerar detta på att fördomar härledda från en patriarkal social struktur kan upphäva medvetna tankar (Klaas & Boukes, 2020). Att det är kvinnor, och inte män, som är kritiska till kvinnliga journalister är också unikt för Klaas och Boukes (2020) studie eftersom tidigare forskning har visat att både män och kvinnor är lika kritiska till kvinnliga journalister. Detta fenomen är intressant även om denna undersökning inte undersöker effekten av respondenternas kön. Anledningen till att fenomenet intresserar är för att det kan förklara varför vi ser mindre kvinnor inom journalistyrket och varför kvinnliga journalister i allmänhet täcker typiskt kvinnliga ämnen.

2.4 Hypoteser inför den empiriska studien

Klaas och Boukes (2020) kunde alltså konstatera att rollkongruensteorin förvisso är aktiv men att den endast går att applicera på kvinnliga journalister eftersom en nyhetsartikel med manligt ämne anses mycket mindre trovärdig om den är skriven av en kvinnlig journalist än om den är skriven av en manlig journalist. När en manlig journalist skriver om ett kvinnligt ämne lider inte hans upplevda trovärdighet. Detta fenomen kan man se tydligt inom journalistiken där kvinnliga journalister i större utsträckning blir placerade på positioner där de förväntas rapportera om ämnen som är kongruenta med den kvinnliga könsrollen. Manliga journalister är således mer fria i att välja vilka ämnen de skriver om eftersom det inte finns lika stora rollförväntningar på dem. Klaas och Boukes (2020) kunde, som tidigare nämnts, genom sin undersökning konstatera att kvinnliga journalister i allmänhet anses mindre trovärdiga, vare sig de rapporterar om ”kvinnliga” eller ”manliga” ämnen. Detta påvisar i sin tur att nyhetsläsarna, eller nyhetspubliken, anser journalistyrket vara ett mera mansdominerat yrke och att manliga journalister föredras framom kvinnliga journalister när de söker en trovärdig nyhetskälla.

Klaas och Boukes (2020) studie har fungerat som stor riktningsgivare för min egen empiriska undersökning där jag applicerar näst intill samma hypoteser på ett annat land, det vill säga Finland. En utförligare diskussion kring detta tas upp i metodkapitlet. Som nämnts tidigare är Finland, precis som Nederländerna, ett väldigt jämställt land. Detta föder nyfikenhet kring om rollkongruensteorin även är aktiv i Finland som den påvisade att till viss del vara i Nederländerna. För min empiriska undersökning har följande hypoteser formulerats:

H¹: En journalists trovärdighet bedöms mer fördelaktigt av nyhetsläsare då journalisten rapporterar om ämnen som utifrån könsstereotyper är kongruenta med könsroller.

H^{1a}: En kvinnlig journalist som rapporterar om ett typiskt ”kvinnligt” ämne bedöms som mer trovärdig än en manlig journalist som rapporterar om samma ämne.

H^{1b}: En manlig journalist som rapporterar om ett typiskt ”manligt” ämne bedöms som mer trovärdig än en kvinnlig journalist som rapporterar om samma ämne.

I följande kapitel presenteras undersökningens design och metod. Den metod som jag valt att använda mig av för att utreda om ovanstående hypoteser kan bekräftas eller bör förkastas är experimentell.

3 Undersökningens design och metod

I följande kapitel presenteras metoden som jag valt att använda, undersökningens procedur samt hur jag har valt att analysera det datamaterial som samlats in. Metoden har främst valts på basis av att andra studier med liknande tematik använt samma metod samt att den kändes självklar med tanke på avhandlingens syfte, frågeställningar och hypoteser. Valet av metod är viktig i en undersökning, till och med ett av de viktigaste valen som man behöver ta eftersom det blir svårt att ändra metod efter att man väl satt igång (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, & Wängnerud, 2012, s. 87). I valet av metod är det därför viktigt att man funderar ordentligt på vilken design som bäst kan säkra relevans och validitet för undersökningen som ska genomföras.

3.1 Forskningsdesign och metod

Det generella upplägget som jag valt att använda i undersökningen är experimentell design. En av de främsta anledningarna till att jag valt denna metod är att den anses vara det bästa tillvägagångssättet för att nå kunskap om kausalitet, det vill säga kunskap om orsak och verkan (Esaiasson m.fl., 2012, 327). Genom ett experiment blir det möjligt att studera effekterna av en eller flera förklaringsmodeller på en beroende variabel medan andra förklaringsmodeller kan exkluderas från att inverka på resultatet. En experimentell design känns även mest rimlig eftersom jag i denna studie undersöker journalistens kön (oberoende variabel) som eventuell förklaringsmodell till varför läsarens uppfattning om trovärdighet hos journalisten kan variera (beroende variabel). Som tidigare nämnts är experimentell design, enligt Esaiasson m.fl. (2012, 93), det säkraste sättet att fastställa en orsaksrelation vilket återigen bevisar hur rimligt det är för denna studie att tillämpa en experimentell design. En experimentell design gör det även möjligt att manipulera värdet på experimentvariabeln, i detta fall den oberoende variabeln som är journalistens kön, förutsatt att allt annat är identiskt för deltagarna i testgrupperna (Esaiasson m.fl., 2012, 94).

I denna undersökning baseras experimentet på fiktiva nyhetsartiklar skrivna av en fiktiv manlig eller en kvinnlig journalist. Artiklarna behandlar två olika ämnen, ett ämne som utifrån könsroller och könsstereotyper ansetts vara kongruent med män

(teknologi) och ett ämne som utifrån könsroller och könsstereotyper ansetts vara kongruent med kvinnor (mode). Kombination av kön på journalist och ämne varierar sedan för alla de fyra olika testgrupperna. Det vill säga att de fyra olika testgrupperna exponeras alla för olika kombinationer av stimuli. Grupp 1 får ta del av en artikel på ett kvinnorelaterat ämne skriven av en kvinnlig journalist, grupp 2 får ta del av en artikel på ett kvinnorelaterat ämne skriven av en manlig journalist, grupp 3 får ta del av en artikel på ett mansrelaterat ämne skriven av en kvinnlig journalist och grupp 4 får ta del av en artikel på ett mansrelaterat ämne skriven av en manlig journalist. Denna logik illustreras i Figur 1. Artikeln med ämnet teknologi, manligt namn och med bild av en man är identisk med samma artikel med kvinnligt namn och med en bild på en kvinna. Detsamma gäller för artikeln med ämnet mode. Om det är så att könsstereotyper inverkar på hur en läsare upplever en journalists trovärdighet borde respondenterna i testgrupperna med stimuli skrivet av en manlig journalist bedöma journalisten mer trovärdig än vad respondenterna i testgrupperna som fått stimuli skriven av en kvinnlig journalist bedömer journalisten vara. I undersökningen vill, i enlighet med mina hypoteser, jag också utröna om kvinnliga journalister som skriver om ämnen som anses tillhöra kvinnors domäner bedöms mer fördelaktigt i fråga om hur trovärdiga de är. Desamma gäller manliga journalister som skriver om ämnen som anses tillhöra mäns domäner. För att kunna anta att huvudhypotesen stämmer innebär detta att de testgrupper som får läsa en artikel med ett kvinnligt tema skriven av en kvinnlig journalist borde bedöma den journalisten mer fördelaktigt än den testgrupp som får läsa en artikel med ett kvinnligt tema skriven av en manlig journalist, och vice versa.

Figur 1. Variationen i experimentets behandlingar

		Artikelns ämne	
		Kvinnligt	Manligt
Kön	Journalistens	Grupp 1	Grupp 3
	Kvinna		
Kön	Journalistens	Grupp 2	Grupp 4
	Man		

Nedan följer en presentation av experimentets operationer. Ett experiment inkluderar två operationer: randomisering och manipulering (Esaiasson m.fl., 2012, s. 327). Randomiseringen är viktig i ett experiment för att man ska kunna nå fram till meningsfulla resultat. Därför behöver gruppindelningen av testpersoner undantagslöst ske med hjälp av slumpen. Genom att använda slumpen kan man se till att testgrupperna inte skiljer sig åt på något systematiskt sätt, exempelvis att köns- och åldersfördelningen är lika i alla grupper. Om grupperna är systematiskt olika finns det skäl att fundera om resultatet kan bero på något annat än behandlingen man gjort i experimentet (Esaiasson m.fl., 2012, s. 330). Manipulation i sin tur handlar om att generera variation i den oberoende variabeln (journalistens kön) genom att utsätta testgrupperna för stimuli (fiktiva nyhetsartiklar) (Esaiasson m.fl., 2012, s. 327).

Genom slumpen har fyra homogena grupper skapats som sedan manipulerats med en stimulus, i detta fall fiktiva nyhetsartiklar där experimentvariabeln eller den oberoende variabeln journalistens kön samt ämne på nyhetsartikel varierar mellan de fyra olika grupperna. Detta kallas även ett 2 x 2 faktoriellt experiment. Faktorerna är artikelns ämne och journalistens kön.

Efter att respondenterna i vardera gruppen läst nyhetsartikeln de blivit tilldelade får de ett frågeformulär i vilket de ombeds rangordna journalisten som skrivit texten baserat på egenskaper och kvalitéer som en journalist med hög trovärdighet anses besitta. Sammanställningen av de fyra testgrupperna genereras av slumpen för att se till att det inte finns systematiska skillnader i grupperna. I och med att populationen för undersökningen består av gymnasieelever i årskurs 1 och 2 varierar inte ålder så mycket i testgrupperna. Det finns således inte större anledning att kontrollera systematiska skillnader vad gäller ålder men nog vad gäller kön. Därför bör man gå in och granska grupperna efter att slumpen delat in respondenterna för att säkert kunna veta att det endast är journalistens kön som är anledningen till eventuella olikheter i respondenternas svar. Med andra ord betyder det att om respondenterna från grupp 2 bedömer journalisten mer fördelaktigt i frågeformuläret än grupp 1 och om grupp 4 bedömer journalisten mer fördelaktigt i frågeformuläret än grupp 3 så kan man, eftersom det enda som skiljer grupperna åt är den oberoende variabeln i stimuli, anta att detta beror på könsstereotyper som respondenterna besitter. Skulle utfallet se sådant ut skulle vi också kunna säga bekräfta huvudhypotesen, H^1 .

När det kommer till den experimentella designen för denna studie har jag valt att använda en endast-efter-design. I en endast-efter-design har randomiseringen stor betydelse. Eftersom man endast gör en datainsamlingsomgång – *efter* att själva experimentet utförts – är det extra viktigt att testgrupperna är så lika som de bara kan vara för att kunna garantera intern validitet i experimentets resultat (Esaiasson m.fl., 2012, s. 332). Nackdelen med denna typ av design är dock att man inte kan bli helt säker på att skillnader mellan testgrupperna beror på behandlingen som gjorts. Om man dock gjort en utförlig slumpmässig tilldelningsprocess av testgrupperna så finns det bara en liten risk för systematiska skillnader mellan testgrupperna (Esaiasson m.fl., 2012, s. 332). Eftersom att denna undersökning är utformad på det sätt som den är skulle det inte varit möjligt eller känts rimligt för mig att göra en före-efter-design. Det skulle inneburet att respondenterna behövt ta ställning till frågor om könsstereotyper och vare sig det är något de besitter eller inte. Detta skulle i sin tur gjort dem alldeles för uppmärksamma på dessa, oftast omedvetna, attityder som inte kanske skulle kommit fram efter behandlingen. De skulle alltså blivit för medvetna om dem och anpassa sina svar utifrån det.

För att kunna vara säker på ett allmängiltigt resultat valde jag att göra ett pilottest av det egentliga experimentet för att bland annat kunna genomföra manipulationskontroll (*manipulation check*) för att vara säker på att konstruerade stimuli faktiskt har nått fram till respondenterna (Esaiasson m.fl., 2012, s. 337). Detta gör man till exempel genom att ställa frågor som: uppfattade du vilket kön journalisten som skrivit artikeln hade? I detta skede är det viktigt att respondenterna inte har möjligheten att gå tillbaka till artikeln för att ta reda på det utan tanken är att de ska minnas eftersom de då borde ha tagit till sig artikelns könsmarkörer: med journalistens namn samt fotografi av journalisten. Skulle det vara så att de inte minns vilket kön journalisten har kan deras svar inte användas eftersom de i frågeformuläret inte svarat i tron om att journalisten har ett visst kön. Anledningen till att jag gjorde pilottest var för att få veta om artiklarna med namn och bild är utformade både innehållsmässigt och utseendemässigt på ett sådant sett att respondenterna i det egentliga experimentet inte borde ha något problem med att uppfatta vilket kön journalisten i den text de läser har. Totalt genomfördes två pilottest eftersom att manipulationskontrollen i pilottest 1 visade att hälften av respondenterna ($N = 5$) inte noterade journalistens kön. Anledningen till att många inte gjorde det hade att göra med nyhetsartikelns visuella form. Bilden och namnet på journalisten var för litet för att dra tillräckligt med uppmärksamhet till sig samt placerat på ett sådant ställe där respondenten tenderade att ignorera bilden och namnet och gå direkt till textens rubrik. Jag omformade därför stimuli genom att förstora bild och namn samt låta rubrik och ingress komma före bilden och namnet. Ett nytt pilottest gjordes med den nya modifierade artikeln och en ny manipulationskontroll. Artiklarna finns presenterade i kapitel 3.3 samt i avhandlingens bilagor. Resultatet blev att samtliga tio respondenter sade sig ha noterat journalistens kön. Formen på stimuli var därmed godkänt för att användas i det egentliga experimentet och jag kunde fortsätta med att utföra undersökningens experiment samt analysera resultatet.

3.1.1 Alternativa metoder

Sett till undersökningens uppbyggd anses experiment som den bästa lämpade metoden för att testa undersökningens hypoteser. Förutom det ser man även ett mönster hos undersökningar och studier med liknande tematik som denna studie där experiment som metod nästan alltid används. Trots det finns det ändå skäl till att diskutera de

nackdelar med metoden som ändå finns. Eftersom experiment handlar om att simulera ett verklighetstroget händelseförlopp har man inom samhällsvetenskaplig forskning ifrågasatt experimentets verklighetsanknytning och om man kan lita på resultat som producerats under konstruerade omständigheter (Esaiasson m.fl., 2012, s. 341). Ett annat problem med experiment som metod är att det kan vara svårt att få tag på testpersonerna som ska ingå i experimentet och om man lyckas hitta deltagare måste man fråga sig om dessa personer är tillräckligt representativa för att sedan ska kunna generalisera resultaten på en generell befolkning. Även brister i den interna validiteten kan vara en av experimentets nackdelar. Handlar det inte om brister i randomiseringsprocessen så kan det handla om dåliga operationaliseringar där avståndet mellan teoretisk definition och operationella indikatorer blivit så långt att man behöver ifrågasätta den experimentella kunskapen som handlar om orsak och verkan (Esaiasson m.fl., 2012, s. 342).

Härnäst följer en diskussion om vilka andra metoder som eventuellt kunde ha utnyttjats på denna tematik. Ett alternativ kunde ha varit att använda sig av en frågeundersökning där respondenterna själva skulle fått ta ställning till om de bedömer journalisters trovärdighet annorlunda utifrån vilket kön journalisten har. Detta skulle dock inte varit helt optimalt eftersom jag inte vill avslöja hela undersökningens syfte före respondenterna har svarat på enkäten. Risken att svarspersonerna förskönar sig själva och sina svar skulle varit för hög och undersökningen skulle ge svar som inte stämmer överens med hur svarspersonerna faktiskt skulle svarat när de är omedvetna om undersökningens syfte. Ofta använder människor sig av könsstereotyper utan att vara helt medvetna om det. Jag vill ta reda på hur respondenterna bedömer journalisten i artikeln helt utifrån vad de verkligen upplever och skulle jag göra det genom en frågeundersökning där syftet kommer fram i början och påverkar respondentens medvetenhet om undersökningens syfte skulle svaren antagligen se annorlunda ut. Genom en frågeundersökning skulle jag inte fått tillräckligt tillförlitliga svar och därför uteslöts denna typ av metod helt.

Skulle jag inte använda frågeformulär i undersökningen skulle man också kunnat använda sig av samtalsintervjuer. Samtalsintervjuer ger möjligheten att registrera oväntade svar samt att följa upp de svaren man får (Esaiasson m.fl., 2012, s. 351). Eftersom jag i denna undersökning vill få veta om en viss population bedömer

journalisten och nyhetsartikeln på olika sätt känns ett frågeformulär mest lämpligt eftersom det inte riktigt finns behov av att behöva ställa följdfrågor i det skedet. Enligt Esaiasson m.fl. (2012, s. 229) handlar frågeformulär om att beskriva hur vanligt förekommande olika svar är i en population av människor. Det är också viktigt för mig att respondenterna får så lika, alltså standardiserade, frågor som möjligt för att själva behandlingen ska bli så lika som möjligt för alla. Ett frågeformulär ger även möjlighet till kvantitet av respondenter med mindre arbetsinsats och eftersom jag vill få så många respondenter som möjligt och på så sätt uppnå högre generaliseringsmöjligheter var det även ett arbetsekonomiskt val.

3.2 Selektion av population

I följande avsnitt diskuteras och presenteras undersökningens selektion av population. I selektionsprocessen bestäms vilka undersökningspersoner som ska ingå i experimentet. Hur denna process går till är viktig för experimentets externa validitet, alltså vilka möjligheter vi har att kunna generalisera experimentresultatet från experimentpersonerna till en större population. Även om personerna man valt att utföra experimentet på bör dras slumpmässigt från den population som man genom experimentet vill kunna uttala sig om är det sällan så det går till i de flest samhällsvetenskapliga experiment. Eftersom det kan vara svårt att få tag på personer att ställa upp i undersökningen använder man sig ofta av lättillgängliga grupper så som studenter (Esaiasson m.fl., 2012, s. 330). I denna undersökning har jag tagit förutsättningarna och tillgänglighet i beaktande och valt att göra selektionsprocessen baserat på just studenter.

Eftersom jag utfört två pilotexperiment samt undersökningens egentliga experiment har jag använt två mindre grupper respondenter för pilottesten och en större grupp respondenter för det egentliga experimentet. Den största skillnaden på dessa grupper är alltså storleken på grupperna. Könsmässigt finns inga större skillnader men åldersmässigt finns en liten skillnad eftersom pilotexperimenten gjorts på studenter på tredje stadiets utbildning medan det egentliga experimentet utförts på studenter på andra stadiet.

Utöver storleksskillnaden är pilotexperiment 1 och det egentliga experimentet två homogena experiment med samma behandling. I pilotexperiment 2 svarade respondenterna inte på hela frågeformuläret utan endast de två frågorna som fungerat som manipulationskontroll i pilotexperiment 1. Nedan följer en presentation av selektionen av population för båda pilotexperimenten samt undersökningens egentliga experiment.

I båda pilotexperimenten gjordes undersökningen på studenter på tredje stadiet i Vasa. Respondenterna i pilotexperiment 1 är ett sampel på totalt tio studenter från olika utbildningslinjer. Medelåldern på pilotexperimentets testgrupp är 24 år och könsfördelningen bland respondenterna är 60 % kvinnor och 40 % män. Valet av respondenterna gjordes främst baserat på tillgänglighet och deras frivillighet att delta i pilotexperimentet. I pilotexperiment 2 gjordes undersökningen på ett sampel på 10 personer. Detta sampel är en blandning av personer som studerar och jobbar. Medelåldern på respondenterna i pilotexperiment 2 är 25,5 år och könsfördelningen ligger på 50 % kvinnor och 50 % män. Valet av respondenterna gjordes även här främst baserat på tillgänglighet och deras frivillighet att delta i pilotexperimentet.

I undersökningens egentliga experiment gjordes undersökningen på gymnasieelever vid ett gymnasium i svenska Österbotten. Respondenterna är ett sampel på totalt 41 elever från årskurs 1 och 2. Medelåldern på experimentets respondenter är 17 år och könsfördelningen bland respondenterna är 59 % kvinnor och 41 % män. Valet av respondenterna gjordes främst baserat på tillgänglighet och deras frivillighet att delta i experimentet. Testgrupperna fungerar även som varandras kontrollgrupper eftersom respondenterna randomiserats in i fyra olika testgrupper ska det logiskt vara så att eventuella skillnader mellan grupperna beror på att de behandlats med olika stimuli.

Den selektion av population som används i undersökningen kan anses ha flera nackdelar såsom att den inte är ett urval från Finlands befolkning som utgör god representativitet utan är en sammansatt grupp från tidigare (studenter), alltså inte en tillfälligt sammansatt grupp. Detta gör att generaliserbarheten av experimentets resultat begränsas. Man kan ändå försvara valet av respondenter eftersom studenter kan anses som ett kritiskt urval (se Esaiasson m.fl., 2012, s. 342). Eftersom det handlar om unga människor på andra stadiets utbildning kan man anta att de är pålästa och

intresserade av jämställdhetsfrågor. Detta med tanke på hur aktuell jämställdhetsdebatten är samt hur involverade unga människor är i den. Därför kan man också anta att dessa människor har mera välgrundade åsikter i denna fråga än vad andra grupper i samhället har. Unga människor är även uppväxta i en värld var könsstereotyper präglat dem mindre än vad könsstereotyper präglat till exempel deras mor- och farföräldrar. Med detta i åtanke kan man anta att dessa unga studenter som utgör testpersonerna i denna undersökning torde besitta attityder med mindre koppling till könsstereotyper. Skulle undersökningens resultat tyda på att denna grupp besitter könsstereotyper som påverkar deras bedömning av trovärdigheten hos en journalist, kan man anta att dessa attityder också finns hos andra grupper av människor i samhället. Ett annat argument för att studenter inte skulle vara en lämplig testgrupp för att nå generell giltighet är att man antar att de skulle skilja sig åt från andra människor vad gäller socialpsykologiska mekanismer eller kognitiva funktioner. Så är dock inte fallet och vi kan anta att hjärnan på en student fungerar på samma sätt som hjärnan på en icke-student (Esaiasson m.fl., 2012, s. 341).

En stor anledning till att jag valt att utföra undersökningen på studenter är också lättillgängligheten. Esaiasson m.fl. (2012, s. 334) menar att många samhällsvetenskapliga experiment utförs på just studenter eller värnpliktiga eftersom dessa grupper är lätta att rekrytera samt att de oftast gör det gratis. Valet har därför gjorts baserat på ekonomiska och arbetsekonomiska skäl. Även om valet av testpersoner kan ställa till det för den externa validiteten understryker ändå Esaiasson m.fl. (2012, s. 331) att det är viktigare att den interna validiteten i ett experiment är god. Det vill säga att tilldelningsprocessen av respondenterna har gått rätt till med hjälp av slumpen och att man mellan de fyra testgrupperna inte kan hitta systematiska skillnader. Med en god intern validitet kan vi uttala oss om orsak och verkan.

Med de nackdelar som finns i selektionen av respondenterna i åtanke fås större förståelse för experimentets resultat vilket i sin tur ger möjligheten att kunna beakta eventuella dilemman i resultatdiskussionen.

3.3 Utformning av stimuli

Efter att ha förklarat hur valet av respondenter gått till finns det skäl att diskutera en annan viktig del av den behandling som respondenterna utsatts, nämligen utformning av stimuli. Experiment handlar om att forskaren genererar variation i den oberoende variabeln (orsaksvariabeln) för att kunna undersöka om denna variabel har någon effekt på den beroende variabeln (effektvariabeln). Denna variation innebär ett stimuli som experimentgrupperna exponeras för. I samhällsvetenskapliga experiment kan man välja två olika sätt när man utformar stimuli: använda redan existerande stimuli såsom färdiginspelade reklamfilmer eller riktiga nyhetsartiklar eller skapa ett helt nya stimuli själv (Esaiasson m.fl., 2012, s. 328). I detta experiment har jag valt att utforma egna stimuli och har på så sätt möjlighet att påverka utformningen av behandlingen i detalj. Det har även tillåtit mig att göra identiska artiklar där enbart journalistens kön skiljer dem åt. Samtidigt undviks också att respondenterna kopplar stimuli till tidigare verkliga artiklar eller verkliga journalister vilket kan påverka hur de bedömer journalisten som i sin tur skulle ha gett ett felaktigt resultat. Mina stimuli är fyra nyhetsartiklar som är olika kombinationer av artiklar med en manlig journalist, en kvinnlig journalist, ett mansrelaterat ämne och ett kvinnorelaterat ämne. Valet av mans- och kvinnorelaterat ämne gjordes baserat på Klaas och Boukes (2020) undersökning där de genom sitt pilottest kunde konstatera att utifrån fyra ämnen (två manliga och två kvinnliga) så förknippades ämnet teknologi mest med det manliga könet och ämnet mode med det kvinnliga könet.

Nedan presenteras artiklarna med det manliga och kvinnliga ämnet. När artiklarna skapats har jag haft i åtanke att göra dem så lika som möjligt vad gäller längd, antal citat och antal källor. Även språkets form har beaktats, det vill säga att jag till exempel undvikit att använda ett mer färgat språk i ena artikeln. Efter artiklarna presenteras de två fiktiva ansikten – ett manligt och ett kvinnligt – som jag tagit fram genom ett program som heter Artbreeder (artbreeder.com). Tankegångarna kring skapandet av både artiklarna och journalisternas bilder förklaras mer ingående i avsnittet som följer.

Artikel 1 Teknologi (mansrelaterat ämne)

Baltic Yachts lanserar superseglare med spansk konstruktionsbyrå

I höst lanserar Baltic Yachts den nya superseglaren Baltic 111 Custom. Projektet är en 34 meter lång ultrasnabb-seglare som ska ta teknologivärlden med storm.

Det kommer knappast som någon förvåning att Baltic Yachts, som gjort sig känd som tillverkare av snabba och lätta segelbåtar, skulle hoppa på tåget att göra en verkligt extrem superyacht.

– Den här nya segelbåten kommer att bryta ny mark då det gäller teknologi och är en bra möjlighet för oss att göra Baltic Yachts känt på den globala marknaden. Vi är glada över att få vara med på det här samarbetet, säger Anders Kurtén som är vd på Baltic Yachts.

Båten är konstruerad av spanska konstruktionsbyrån Botin Partners som ritat en rad extrema kappseglare. Den är planerad att bli omkring 111 fot , det vill säga knappa 34 meter lång och byggs i kompositmaterial för att klara snabb kust- och havssegling.

– Detta projekt är det största vi någonsin gjort och båten kommer bli den enda i sitt slag, säger Kurtén.

Men den nya superseglaren får inte bli för tung eftersom den ska hålla för hård segling. Samtidigt ska sådana här båtar också gå att bo bekvämt i till skillnad från de spartanska kappseglingsbåtarna som i stort sett endast är ett tomt skrov. Finländaren Jarkko Jämsén är en av dem som designar både inredning och övrig design. Rotting och bambu användas i inredningen för att skapa lyxig men samtidigt superlätt inredning.

– Vi vill verkligen se till att skapa en båt präglad av finländsk expertis och design. Det är viktigt för oss att få visa vem vi är som finländsk segelbåtstillverkare, säger Kurtén.

Seglaren planeras att sjösättas i maj 2023.

Marimekko lanserar kollektion med amerikanskt kosmetikaföretag

I höst lanserar Marimekko en ny kollektion. Kollektionen är ett samarbete med det internationella kosmetikaföretaget Clinique och kommer innehålla både skönhetsprodukter och kläder.

Det kommer knappast som någon förvåning att Marimekko, som gjort sig känd som tillverkare av unika finländska mönster och klädesplagg, skulle hoppa på tåget att skapa en kollektion för att hylla finländska vintertraditioner.

– Den nya kollektionen är en av Cliniques största lanseringar under den kommande hösten och därför en bra möjlighet för oss att göra Marimekko känt på den globala marknaden. Vi är glada över att vi får vara med på det här samarbetet, säger Päivi Paltola som är marknadsföringschef på Marimekko.

Kollektionen innehåller en serie av skönhetsprodukter, bland annat läppglans, olika läppstift och små necessärer som ges i samband med köp. Produkterna är framtagna av Cliniques kosmetikaexperter och kommer prydas med klassiska mönster från Marimekko. Mönstren är designade av Annika Rimala (1936–2014.)

– Detta samarbete är det största vi någonsin gjort och kollektionen är den enda i sitt slag, säger Paltola.

Förutom kosmetika innehåller kollektionen även unika klädesplagg, något som inte är nytt för textil- och klädestillverkaren Marimekko. Samarbetet inkluderar flera nya plagg för kvinnor med Marimekkos mest karaktäristiska mönster, som Kivet av Maija Isola, Tasaraita av Annika Rimala och Siirtolapuutarha av Maija Louekari.

– Vi ville verkligen fånga Finlands kultur och vintertraditioner när vi skapade plaggen. Det är viktigt för oss att få visa vem vi är som finländskt designföretag, säger Paltola.

Kollektionen finns tillgänglig från och med september 2022.

Manlig journalist: Mikael Virtanen.

Kvinnlig journalist: Mikaela Virtanen.

Det enda som skiljer nyhetsartiklarna åt, förutom att de har två olika ämnen, är journalistens byline samt bilden på journalisten. Artikel 1 finns som två versioner; en med kvinnligt namn och bild på en kvinnlig journalist och en med ett manligt namn och bild på en manlig journalist. Det samma gäller Artikel 2. Journalistens kön framkommer alltså endast i namnet och i bilden. Namnen har valts baserat på ett av de vanligaste namnen i Finland mellan åren 1970 och 1979 vilket är Mikael. Namnet har sedan ändrats om till den feminina formen av namnet, nämligen Mikaela (Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata). Anledningen till att jag valt ett namn som var populärt under den tidsperioden är för att en journalist född mellan åren 1970 och 1979 antagligen hunnit vara verksam inom yrket en längre tid redan och artikeln skulle i så fall inte nödvändigtvis behöva vara skriven av en speciellt ung journalist. Skulle journalisten vara ganska ung skulle detta kunna påverka hur trovärdig respondenterna bedömer honom eller henne vara i och med att en yngre journalist är mindre erfaren. Efternamnet, nämligen Virtanen, är det samma för båda journalister och valdes baserat på att det är ett av de vanligaste släktnamnen i Finland (Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata).

Fotografierna av ansiktena är gjorda på en webbplats som heter Artbreeder (artbreeder.com) där man kan välja värden för olika ansiktsdrag för att skapa ett fullständigt fiktivt ansikte. För att skapa det fiktiva ansiktet har jag valt att utgå från ett ansikte med feminina drag. Detta ansikte har sedan manipulerats och korsats med andra fiktiva ansikten med feminina drag. Under manipuleringen har jag haft i åtanke att använda mig av typiskt skandinaviska drag eftersom ansiktet ska representera en finlandssvensk journalist. På detta sätt har jag tagit fram ett helt unikt och fiktivt kvinnligt ansikte. Ansiktet manipulerades sedan till att ha mera maskulina drag för att få fram ansiktet för den fiktiva manliga journalisten. I och med att ansiktet är fiktivt och inte ett fotografi på en verkligen person borde detta minimera risken för att någon av respondenterna associerar ansiktet med någon de känner eller en journalist som finns på riktigt, något som sedan skulle kunna påverka deras bedömning av hur trovärdiga de uppfattar journalisten. Dock finns det ingen garanti för att detta inte skulle ske men jag har ändå gjort allt för att minimera risken. Jag har också medvetet valt att inte ge de fiktiva journalisterna någon yrkesposition som till exempel redaktör eftersom detta också skulle kunna påverka bedömningen. Experimentets slutgiltiga

fyra stimuli, alltså hur artiklarna sett ut för testpersonerna, finns som bilaga i slutet av avhandlingen (Bilaga 2, 3, 4 och 5).

3.4 Den beroende variabeln och frågeformuläret

I experimentet används ett frågeformulär som behandlar egenskaper som en trovärdig journalist anses besitta (se Bilaga 1). I frågeformuläret maskeras undersökningens verkliga syfte och det framkommer inte före respondenterna fyller i frågeformuläret att experimentet undersöker om könsstereotyper styr hur trovärdig en journalist bedöms vara av läsaren. Jag har valt att döpa frågeformuläret till ”Enkät om hur nyheter uppfattas” vilket innebär att respondenterna tror att experimentet undersöker hur läsare tar till sig och uppfattar informationen i en nyhetsartikel. För att respondenterna faktiskt ska tro att detta är syftet har jag lagt till frågor i frågeformuläret som handlar om den tematiken. De frågorna kommer inte ha någon som helst betydelse för min undersökning utan fungerar endast som en täckmantel för det egentliga syftet som är att undersöka om könsstereotyper påverkar deras bedömning av journalistens trovärdighet.

Frågorna som berör experimentets verkliga syfte är tagna från McCroskey och Jensions (1975) undersökning. Jag har valt att ta med de adjektiv som endast rör *kompetens* eftersom det känns mest relevant för min undersökning samt att kompetens är den dimension som enligt McCroskey och Jensions (1975) bäst kan mäta upplevd trovärdighet. De valda adjektiven (se Bilaga 1) är egenskaper som kopplas till en journalist som anses besitta hög trovärdighet medan motpolerna till adjektiven förstås är motsatsord men också egenskaper som en trovärdig journalist inte anses besitta. Adjektiven med två poler utgör så kallade semantisk differential-skalar (eller Osgood-skalar) och mäts från 1 till 7.

Jag har strävat efter att göra frågeformuläret så tydligt och enkelt som möjligt för att inte förvirra respondenterna och därmed skapa optimala möjligheter för att de svarar så sanningsenligt som möjligt. Om frågeformuläret är estetiskt tilltalande ger det intrycket av en professionell och seriös undersökning som respondenterna känner att det är värt mödan att delta i (Esaiasson m.fl., 2012, s. 240). Jag har även strävat efter att göra frågeformuläret med så mycket luft mellan frågorna som möjligt samt att jag

varit sparsam med onödig text. Detta ger intrycket av att frågeformuläret kommer gå snabbt att fylla i för respondenten.

Förutom två frågor om respondentens kön och ålder innehåller frågeformuläret två frågor där respondenten svarar på fem olika påståenden genom att ringa in sitt svar på en semantisk differential-skala från 1 till 7. Även om frågeformuläret innehåller tio frågor borde det inte ta längre än tio minuter att fylla i det i och med att frågorna är korta och väldigt enkla. Tio minuter är inom måttet för hur lång tid det rekommenderas att ett frågeformulär ska ta att fylla i (Esaiasson m.fl., 2012, s. 241). Enkelheten i frågorna är viktig eftersom en av nackdelarna med frågeformulär är bortfall av svar om en fråga inte uppfattas eller förstås av respondenten.

Frågeformuläret avsett för pilotexperiment 1 innehåller även en avslutande fråga som fungerar som manipulationskontroll. Där ombeds respondenterna i pilotexperimentet att besvara om de uppfattade vilket kön journalisten som skrivit texten har. Manipulationskontrollen fungerar på så sätt att om respondenten inte noterade könet på journalisten framkommer det inte tillräckligt tydligt i stimuli vilket kön journalisten har och därför kan inte svaren som respondenten nyss avgett användas. Detta var precis vad som hände i pilotexperiment 1 och därför behövde pilotexperiment 2 genomföras med ett omarbetat stimuli. I pilotexperiment 2 användes inget frågeformulär utan endast manipulationskontrollen från frågeformuläret i pilotexperiment 1.

3.5 Experimentets upplägg och genomförande

Som nämndes i föregående avsnitt innehåller denna undersökning två pilotexperiment för manipulationskontroll samt det egentliga experimentet som utfördes på fyra testgrupper. Testgrupperna har skapats genom randomisering där två urvalsprocesser – selektion och tilldelning – ägt rum. Selektionen handlar om vem som överhuvudtaget ska delta i experimentet medan tilldelningen handlar om vilka av de valda testpersonerna som ska finnas i vilken grupp, alltså vilka respondenter som ska utsättas för vilket stimuli. Tilldelningsprocessen är viktig för den interna validiteten vilket innebär att man bör se till att undvika systematiska skillnader mellan grupperna till varje pris (Esaiasson m.fl., 2012, s. 330). I experimentet slumpades respondenterna till de fyra olika testgrupperna. Jag är medveten om att systematiska skillnader kan uppstå

trots att man använt sig av slumpen men eftersom testgrupperna till sin helhet består av gymnasieelever i årskurs 1 och 2 finns inga större ålderskillnader och könsmässigt var uppdelningen väldigt jämn. En kontroll av hur randomiseringen de facto lyckats redovisas i kapitel 4.1.

I pilotexperiment 1 har randomiseringsprocessen gått till på följande vis. Jag kontaktade några vänner och medstudenter och frågade om de ville ställa upp i ett pilotexperiment för min magisteravhandling. När selektionen var gjord och jag hade totalt tio stycken testpersoner numrerade jag dem och slumpade sedan in dem i fyra olika grupper där behandlingen varierade i varje grupp. I och med att jag hade 10 testpersoner bestod två av testgrupperna av tre personer och resterande testgrupper av två personer. För varje testgrupp fanns en unik kombination av journalistens kön samt nyhetsartikelns ämne. De olika artiklarna numrerades i en ordning som utgjordes av slumpen genom att högen med artiklar kastades ner från trapporna i byggnaden Academill och plockades upp i en slumpmässig ordning. Testpersonerna fick sedan varsin artikel som hade samma nummer som de själva fått.

I pilotexperiment 2 har randomiseringsprocessen gått till på följande vis. Jag kontaktade tio vänner och frågade om de vill delta i ett pilotexperiment för min magisteravhandling. Denna gång behövdes endast manipulationskontrollen utföras och jag kunde därför använda en och samma version av stimuli till samtliga respondenter, alltså behövdes inte gruppen på tio personer delas in i olika testgrupper. Således har endast selektionsdelen ur randomiseringsprocessen tagit rum i detta pilotexperiment. Jag har alltså inte slumpat personerna på något sätt utan endast gett dem stimuli och ställt de två kontrollfrågorna som även ställdes i pilotexperiment 1.

I det egentliga experimentet har randomiseringsprocessen gått till på följande vis. Jag kontaktade rektorn från det utvalda gymnasiet och frågade om jag kunde få utföra experimentet på deras studenter. Totalt deltog 41 studenter från årskurs 1 och 2 i experimentet. När selektionen var gjord delade jag in de fyra olika variationerna av artiklar i fyra grupper. Grupp ett med en kvinnlig journalist och ett kvinnligt ämne, grupp två med en kvinnlig journalist och ett manligt ämne, grupp tre med en manlig journalist och ett manligt ämne och grupp fyra med en manlig journalist och ett kvinnligt ämne (se Figur 1). Sedan sorterade jag artiklarna med tillhörande enkät på

följande sätt enligt grupperna som skapats: 1,2,3,4...1,2,3,4. Högen med de sorterade artiklarna delades sedan ut på måfå till respondenterna vilket gav en naturlig slumpad tilldelning.

Genomförandet av pilotexperiment 1 gick till på nästintill identiskt sätt som genomförandet av det egentliga experimentet som diskuteras till näst. Jag valde att utföra pilotexperimentet på så lika sätt som möjligt som det egentliga experimentet eftersom detta var en bra möjlighet för mig att öva inför undersökningens egentliga experiment. Pilotexperiment 2 genomfördes på exakt samma sätt som pilotexperiment 1 men denna gång elektroniskt eftersom jag hade möjlighet att radera nyhetstexten som respondenterna exponerats för efter att de läst den. Under pilotexperiment 2 skickade jag istället en informativ text med den information som jag under pilotexperiment 1 hade berättat på plats till respondenterna. Anledningen till att det gick smidigt att utföra pilotexperiment 2 elektroniskt var för att jag endast behövde ställa de två kontrollfrågorna i detta experiment och inte hela enkäten med frågor.

Efter randomisering och två pilotexperiment kunde det egentliga experimentet genomföras. Som nämnts tidigare utfördes behandlingen på 41 gymnasieelever vid ett gymnasium i svenska Österbotten. Experimentet gjordes under två separata lektioner där jag kunde undersöka 30 studenter under den första lektionen och 11 studenter lektionen efteråt. Under båda tillfällena började jag med att presentera mig själv och berätta att jag skriver min magisteravhandling där experimentet ingår. Som jag nämnde tidigare har jag varit tvungen att dölja undersökningens verkliga syfte innan respondenterna läser texten och svarar på frågorna i enkäten. Jag berättade därför kort att syftet med avhandlingen är att undersöka hur läsare uppfattar och tar till sig innehållet i en nyhetstext. Jag fortsatte sedan med att berätta om det praktiska utförandet, det vill säga hur de svarar på frågorna samt att de noterar vad frågorna handlar om. Jag var även tydlig med att deras svar är konfidentiella samt att de bör vara uppmärksamma på att enkäten är tvåsidig. Respondenterna fick totalt tio minuter på sig att läsa artikeln och svara på frågorna men de flesta gjorde detta under tio minuter. Efter att jag samlat in alla texter och enkäter berättade jag att avhandlingens egentliga syfte är att undersöka om läsare bedömer kvinnliga och manliga journalister annorlunda i deras trovärdighet baserat på journalistens kön eftersom det hör till enligt forskarens regler. Jag avslutade sedan att tacka för att de deltagit i experimentet samt

att ge mina uppgifter ifall att de har frågor i efterhand eller vill ta del av avhandlingen och dess resultat när den är publicerad.

3.6 Analysmetodik

Efter att undersökningens experiment utförts analyseras datamaterialet för att få fram resultat. En endast-efter-design har använts och som namnet säger innebär denna typ av design att man analyserar endast data som framkommit efter att experimentet, eller behandlingen, genomförts. En av fördelarna med en endast-efter-design är också att det bara krävs en datainsamlingsomgång. Att randomiseringen gjorts ordentligt är viktigt för att denna design ska vara tillförlitlig eftersom nackdelen med designen är att vi inte kan vara helt säkra på att skillnaderna mellan testgrupperna skett på grund av behandlingen som genomförts. Med en god selektions- och tilldelningsprocess kan man däremot försäkra sig om att skillnaderna beror på experimentets behandling (Esaiasson m.fl., 2012, s. 332). För att kunna vara säker på att den slumpmässiga tilldelningsproceduren lyckats genomförs statistiska deskriptiva analyser av sammansättningen av de olika grupperna. Efter detta observerar jag om genomsnittsvärdet (medianen) för den beroende variabeln skiljer sig statistiskt signifikant mellan relevanta testgrupper för att kunna testa undersökningens hypoteser.

Strategin för att analysera data är här att inte jämföra samtliga fyra grupper mot varandra vad gäller effektvariablerna, utan istället är det, utifrån studiens hypoteser, två så kallade planerade jämförelser (*planned comparisons*) som ska göras:

- Grupp 1 mot Grupp 2 ("kvinnligt" ämne, kvinnlig reporter mot "kvinnligt ämne", manlig reporter)
- Grupp 3 mot Grupp 4 ("manligt" ämne, kvinnlig reporter mot "manligt" ämne, manlig reporter)

Då ingen av grupperna i den första jämförelsen ingår i den andra jämförelsen, behöver inte de statistiska signifikanstesterna i analyserna korrigeras för Typ-1-fel (Buxton & Beauchamp, 2008, s. 691).

Då antalet personer per experimentgrupp är litet ($n = 10-11$), så redovisas i resultatdelen medianvärden istället för medeltal eftersom de förra är mer robusta, det vill säga att de inte påverkas av eventuella extremvärden hos någon/några respondenter. Som spridningsmått används interkvartil vidd (*interquartile range*), det vill säga den 75:te minus den 25:te percentilen av observationerna. Utifrån samma robustmässiga skäl används ett icke-parametriskt signifikanstest för rangordningsvisa skillnader mellan två oberoende grupper, Mann-Whitneys U -test. Signifikansnivån är satt till $p < 0,10$ på grund av gruppstorlek och studiens explorativa karaktär.

4 Resultat

I detta kapitel presenteras resultatet från undersökningens experiment. Resultatet från pilotexperimenten kommer inte att beaktas här eftersom det inte är av relevans. Det enda syftet med båda pilotexperimenten var att utföra en manipulationskontroll.

4.1 Deskriptiva resultat

Jag kommer först att redovisa deskriptiva resultat. Med deskriptivt resultat menas här undersökningens randomiseringsutfall samt hur respondenterna uppfattade nyhetstexten de läst i experimentet.

Inledningsvis beskrivs randomiseringens utfall. Här kontrollerar jag om den slumpmässiga tilldelningen av stimuli-material och enkät gjort de fyra experimentgrupperna lika vad gäller för undersökningen kända bakgrundsfaktorer. Eftersom tilldelningen av respondenter till experimentgrupperna skett genom slumpen bör man regelmässigt göra analyser av gruppernas sammansättning för att kontrollera att randomiseringen fungerat (Esaiasson m.fl., 2012, s. 331). Skillnader mellan grupperna vad gäller könsfördelning och ålder ska alltså inte vara statistiskt signifikant på nivån $p < 0,10$. Undersökningsgruppen omfattade 41 respondenter, varav 24 var kvinnor (59 %) och 17 män (41 %). Samtliga enkäter kunde användas, alltså hade jag totalt 41 enkäter att utgå ifrån. Tabell 3 redovisar könsfördelningen mellan de fyra grupperna.

Tabell 3. Könsfördelningen mellan de fyra experimentgrupperna (procent)

Kön		Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Grupp 4
Kvinna	<i>n</i>	6	6	8	4
	%	54	60	80	40
Man	<i>n</i>	5	4	2	6
	%	46	40	20	60
Totalt	<i>n</i>	11	10	10	10
	%	100	100	100	100

Not: Grupp 1 = "kvinnligt" ämne, kvinnlig journalist; Grupp 2 = "kvinnligt" ämne, manlig journalist; Grupp 3 = "manligt" ämne, kvinnlig journalist; Grupp 4 = "manligt" ämne, manlig journalist.

Ett statistiskt fördelningstest för små grupper (Fisher-Freeman-Haltons exakta test) visar att det inte finns statistiskt signifikanta skillnader mellan grupperna, $p = 0,35$.

Medelåldern bland de 41 respondenterna var 17 år med en variation mellan 16 och 18 år. Tabell 4 redogör för den genomsnittliga åldern per grupp.

Tabell 4. Genomsnittlig ålder per experimentgrupp (medeltal samt median)

Ålder	Grupp 1	Grupp 2	Grupp 3	Grupp 4
Medeltal	16,7	16,9	16,8	16,8
Standardavvikelse	0,8	0,9	0,6	0,7
Median	17	17	17	17
Interkvartil vidd	1	2	1	2
<i>n</i>	11	10	10	10

Not: Grupp 1 = "kvinnligt" ämne, kvinnlig journalist; Grupp 2 = "kvinnligt" ämne, manlig journalist; Grupp 3 = "manligt" ämne, kvinnlig journalist; Grupp 4 = "manligt" ämne, manlig journalist.

Eftersom experimentet utfördes i årskurs 2 i ett gymnasium var åldern bland respondenterna relativt homogen, vilket även framgår av spridningsmåten i Tabell 4. De fyra experimentgrupperna avviker inte från varandra på ett statistiskt signifikant sätt vad gäller åldern (Kruskal-Wallis H -test, $p = 0,97$). Emedan de två kända bakgrundsvariablerna fördelar sig slumpmässigt väl mellan grupperna, kan man anta att även andra bakgrundsvariabler, som vi inte känner till, fördelar sig också på likande vis. Ett ytterligare deskriptivt resultat som i viss mån stöder detta är att försökspersonerna uppfattat själva nyhetsartikeln (inte alltså journalisten) på ett liknande sätt. Tabell 5 redovisar hur hela samplet ($N = 41$) bedömt den artikel som de exponerats för. Bedömningsaspekterna är mätta på skalan 1–7; från en negativ bedömning (till exempel svårläst) till en positiv bedömning (till exempel lättläst).

Tabell 5. Försökspersonerna genomsnittliga bedömning av nyhetsartikeln ($N = 41$)

Bedömningsaspekt	Minimi- värde	Maximi- värde	Median	Interkvartil vidd
Svårläst–lättläst	3	7	6	1
Svårt ämne–lätt ämne	3	7	6	2
Lång text–kort text	1	6	6	1,5
Ointressant–intressant	1	7	5	2
Negativ–positiv	4	7	6	2
Lite fakta–mycket fakta	2	7	5	1
Förstod inte textens syfte– förstod textens syfte	3	7	6	2

Som framgår av Tabell 5 och dess medianvärden uppfattade försökspersonerna nyhetsartikeln de läst på ett klart positivt sätt. Vidden i bedömningarna var relativt liten. En jämförelse av de fyra experimentgrupperna visar att de inte avviker från varandra på ett statistiskt signifikant sätt för någon av variablerna som mäter bedömningen av artikeln (Kruskal-Wallis H -test: p varierar mellan 0,29 och 0,91).

4.2 Undersökningens resultat

I detta avsnitt presenteras resultatet från undersökningens experiment. I samband med detta lyfter jag upp undersökningens hypoteser för att avgöra om resultatet kan bekräfta eller förkasta dem.

Undersökningens huvudhypotes, H^1 , var den följande: ”En journalists trovärdighet bedöms mer fördelaktigt av läsare då journalisten rapporterar om ämnen som utifrån könsstereotyper är kongruenta med könsroller”. Denna hypotes bröts ner i två underhypoteser varav den första, H^{1a} , var den följande: ”En kvinnlig journalist som rapporterar om ett typiskt ’kvinnligt’ ämne bedöms som mer trovärdig än en manlig journalist som rapporterar om samma ämne”. Den andra, H^{1b} , var: ”En manlig journalist som rapporterar om ett typiskt ’manligt’ ämne bedöms som mer trovärdig än en kvinnlig journalist som rapporterar om samma ämne”. För att hypoteserna ska kunna bekräftas behöver det finnas statistiska signifikanta skillnader mellan de relevanta experimentgrupperna. Respondenterna bör alltså bedöma den kvinnliga journalisten högre på skalan än vad de bedömer den manliga journalisten i H^{1a} och den manliga journalisten högre än den kvinnliga journalisten i H^{1b} .

Tabell 6 testar H^{1a} : ”En kvinnlig journalist som rapporterar om ett typiskt ’kvinnligt’ ämne bedöms som mer trovärdig än en manlig journalist som rapporterar om samma ämne”. Egenskaperna är, som nämnts tidigare, mätta på skala 1–7 enligt Osgood-skalor. Det innebär att egenskaperna är i två poler, som till exempel okvalificerad – kvalificerad (ju mer kvalificerad, ju högre värde).

Tabell 6. Effekten av journalistens kön på experimentgruppernas bedömning av journalistens trovärdighet då artikelns ämne är ”kvinnligt”. Median (interkvartil vidd)

Egenskap	Grupp 1 (Kvinnlig journalist som skribent)	Grupp 2 (Manlig journalist som skribent)	Signifikans (<i>p</i>)*
Kvalificerad	5 (1)	6 (2)	0,86
Kompetent	5 (1)	6 (1)	0,47
Pålitlig	6 (1)	6 (1)	0,56
Tillförlitlig	5 (2)	5,5 (1)	0,55
Trovärdig	6 (2)	5,5 (1)	0,92
Välinformerad	6 (1)	6 (1)	0,86
Kunnig	5 (1)	5 (2)	0,55
Expert	5 (2)	5 (1)	0,65

* Mann-Whitney *U*-test

Tabell 6 visar att de två grupperna överlag gett tämligen höga bedömningar av journalistens trovärdighet. Därtill visar den statistiska signifikanstestningen att journalistens kön inte påverkar trovärdighetsbedömningarna: inte gällande en enda av de åtta indikatorerna uppvisas statistiskt signifikanta skillnader mellan de två grupperna. Hypotes H^{1a} kan därför förkastas: en kvinnlig journalist som skriver om ett ”kvinnligt” ämne ses inte som mer trovärdig än en manlig journalist som skriver om samma ämne. Bilaga 6 redovisar låddiagram som illustrerar resultaten i Tabell 6 och tydliggör spridningen per grupp.

I Tabell 7 testas H^{1b} : ”En manlig journalist som rapporterar om ett typiskt ”manligt” ämne bedöms som mer trovärdig än en kvinnlig journalist som rapporterar om samma ämne”.

Tabell 7. Effekten av journalistens kön på experimentgruppernas bedömning av journalistens trovärdighet då artikelns ämne är ”manligt”. Median (interkvartil vidd).

Egenskap	Grupp 1 (Kvinnlig journalist som skribent)	Grupp 2 (Manlig journalist som skribent)	Signifikans (p)*
Kvalificerad	5 (1)	4 (1)	0,35
Kompetent	4 (1)	4,5 (1)	0,63
Pålitlig	5 (2)	5 (1)	0,68
Tillförlitlig	5 (1)	5 (1)	0,44
Trovärdig	5,5, (2)	5 (2)	0,53
Välinformerad	5 (2)	5 (2)	0,91
Kunnig	5,5, (2)	5 (1)	0,44
Expert	4 (2)	4 (2)	0,58

* Mann-Whitney U -test

Inte heller då det gäller artikeln med ”manligt” ämne uppvisar Tabell 7 några statistiskt signifikanta skillnader mellan grupperna: den manliga journalistens trovärdighet värderas inte högre än den kvinnliga journalistens. Hypotes H^{1b} kan därför också förkastas. Bilaga 7 illustrerar resultaten i Tabell 7 i form av låddiagram.

Sammanfattningsvis: undersökningens huvudhypotes samt de två underhypoteserna kunde således förkastas och det kan konstateras att respondenterna inte bedömer kvinnliga och manliga journalister annorlunda gällande deras trovärdighet, varken på det stora hela eller när journalister skriver om ämnen som är kongruenta med deras kön. I praktiken innebär detta resultat att en ung mediepublik inte bedömer journalister utifrån könsstereotyper i fråga om journalistens trovärdighet. I följande kapitel diskuterar jag den empiriska studiens resultat.

5 Resultatsammanfattning och slutdiskussion

Avhandlingens syfte var att undersöka om könsstereotyper styr hur läsare bedömer journalisters trovärdighet. Jag ville även undersöka om journalister upplevs som mer trovärdiga när de skriver om ämnen som är kongruenta med deras kön. Alltså om kvinnliga journalister upplevs vara mer trovärdiga än manliga journalister när de skriver om till exempel mode och om manliga journalister upplevs vara mer trovärdiga än kvinnliga när de skriver om till exempel teknologi. I kapitel 4 "Resultat" testades avhandlingens huvudhypotes samt två underhypoteser i ett experiment. Resultatet för den första underhypotesen, H^{1a} , var att kvinnliga journalister inte bedömdes mer trovärdiga än manliga journalister när journalisten skrev om ett typiskt kvinnligt ämne. Resultatet för den andra underhypotesen, H^{1b} , visade på ett liknande sätt att manliga journalister inte bedömdes som mer trovärdiga än kvinnliga journalister när journalisten skrev om ett typiskt manligt ämne. På basis av detta kunde båda underhypoteserna och då också huvudhypotesen förkastas eftersom att resultatet påvisade att en journalists trovärdighet inte bedöms mer fördelaktigt av läsare då journalisten rapporterar om ämnen som utifrån könsstereotyper är kongruenta med könsroller och könsstereotyper. Det fanns inga statistiskt säkerställda skillnader i hur läsare bedömer manliga och kvinnliga journalister gällande deras trovärdighet.

Detta resultat motstrider en del av den tidigare forskning som diskuterades i avhandlingens referensram där forskare i flera fall kunde se att kvinnliga journalister bedöms vara mindre trovärdiga än deras manliga kollegor. Resultatet motstrider även mina egna förväntningar till en viss del. Baserat på tidigare studier hade jag anat att manliga journalister till åtminstone en liten del skulle bedömas som mer trovärdiga, i synnerhet då det gäller att rapportera om "manliga" ämnen. Jag har i mina egna förväntningar dock hållit i åtanke att min undersökning haft ett ganska ungt sampel av testpersoner och att yngre personer i allmänhet sannolikt besitter samma könsstereotyper som den äldre generationen. En stor del av den forskning som jag lutat mig tillbaka på i min avhandling har även varit ganska gammal, vilket kan vara en anledning till att de fått ett resultat som tyder på att det finns mera könsstereotyper bland befolkningen. I detta kapitel följer en återkoppling till avhandlingens problematik, syfte och frågeställningar som jag diskuterar i skenet av den tidigare forskning som presenterades referensramen. I och med att experimentresultatet

motstrider den tidigare forskningen finns det också skäl att kritiskt granska studien samt presentera eventuella rekommendationer för framtida forskning inom ämnet.

5.1 Återknytning till tidigare forskning

En av anledningarna till att jag ville studera detta ämne var för att se om det till och med i ett så jämställt land som Finland finns könsstereotyper bland befolkningen (och till och med bland en ung generation av mediekonsumenter). Att Finland ligger i toppen bland de mest jämställda länderna i världen (EM2030, 2019) kan vara en anledning till att undersökningen fick det resultat den fick eftersom denna statistik möjligen återspeglas i resultatet. En annan anledning kan också vara att undersökningen gjordes på en väldigt ung grupp människor och som jag konstaterat tidigare är yngre människor i allmänhet troligen mera medvetna i jämställdhetsdebatten än vad lite äldre människor är. Personerna som deltog i mitt experiment är även uppväxta i en värld där vi blivit mera medvetna om den problematik som finns kring könsdiskriminering och i en värld där vi inte längre följer samma tydliga könsroller som tidigare. Resultaten som framkommit i denna studie kan således ses som positiva om man tänker på hur framtiden kommer se ut. Experimentets population, gymnasieelever, kommer inom några år vara vuxna människor som kommer föra fram samma goda värderingar kring könsässig jämställdhet vilket är viktigt för att Finland fortsättningsvis ska vara en välfungerande demokrati. Journalistiken är en av byggstenarna för demokratin och att veta att medborgarna inte bedömer journalistik på basis av något irrelevant som journalistens kön tyder på positiva framtidsutsikter.

En del av den tidigare forskningen som jag lyfte upp i referensramen kunde konstatera att det finns könsstereotyper bland läsarna som påverkar deras bedömning av journalisten. Speciellt när journalisterna skriver om ämnen som inte är kongruenta med deras kön (Eagly & Karau, 2002). Men i avhandlingens teoretiska referensram kunde jag även konstatera att mycket av den tidigare forskning hittade väldigt få bevis på att det finns aktiva könsstereotyper som styr läsarens bedömning på ett avsevärt sätt (t.ex. White & Andsager, 1991). Resultatet från min undersökning strider dock mot det svar som Klaas och Boukes (2020) fick i sin undersökning i Nederländerna, vilket är lite förvånande. Eftersom jag använde deras studie ganska långt som stöd i min egen

undersökning förväntade jag mig ganska liknande resultat. En anledning till att jag hittade väldigt motstridande fynd kan delvis bero på att Klaas och Boukes (2020) utförde sin studie på en testgrupp med högre medelålder. Jag tror inte att anledning till att fynden strider mot varandra har att göra med att undersökningarna är gjorda i helt olika länder eftersom jag tidigare konstaterade att Nederländerna också ligger i toppen bland de mest jämställda länderna i världen (EM2030, 2019).

Något annat som kan vara svar på varför undersökningen fick det resultat den fick är att könsfördelningen bland journalister är mycket jämn i Finland. På global nivå är kvinnliga journalister väldigt underrepresenterade men i Finland ligger könsfördelningen på 40 % kvinnor och 60 % män (WMTN, 2010). Det är alltså inte konstigt att kvinnor arbetar som journalister och det är ingen ovanlighet att de nyheter vi läser åtminstone till hälften är producerade av kvinnor. Jag skulle vilja koppla ihop denna statistik med de resultat som Mudrick, Burton och Lin (2017) presenterade i sin studie. Eftersom vi ofta ser manliga journalister rapportera om sport så antar vi att män vet mera om sport än vad kvinnor gör. Sporten är den sektor inom journalistiken som har den största könsfördelningen och det är därför vi sällan ser kvinnliga journalister i dessa sammanhang. Med denna logik kan man därför konstatera att det inte är konstigt att vi i Finland upplever att manliga och kvinnliga journalister är lika trovärdiga eftersom båda könen är lika representerade i journalistiken.

Trots att det finns rön inom den tidigare forskningen som bekräftar denna studies resultat så finns det ändå skäl att kritiskt granska undersökningen och fundera vad i undersökningens genomförande som kan ha påverkat utfallet. I följande avsnitt diskuterar jag därför om det finns eventuella brister i studiens utförande som kan ha påverkat resultatet.

5.2 Kritisk granskning av studien

Jag vill argumentera för att den mest betydande bristen i undersökningen finns i selektionen av population och i experimentets småskalighet. Jag tror också att det är just valet av respondenter, gymnasieelever, som varit största anledningen till att det inte fanns några signifikanta skillnader mellan testgrupperna. Experimentet utfördes

därutöver på totalt 41 personer, vilket bara är cirka tio personer per testgrupp. Detta är väldigt få personer och det kan därför vara svårt att uttala sig om generaliserbarheten. Undersökningens respondenter var dessutom relativt unga och en redan sammansatt grupp vilket kan anses vara ett dåligt urval från Finlands befolkning och därför innebära dålig representativitet (Esaiasson m.fl., 2012). Jag argumenterade även tidigare för att mitt sampel av respondenter är unga och medvetna människor när det kommer till jämställdhetsfrågan och därför kan det vara svårt att generalisera resultatet på Finlands befolkning. Även om dessa gymnasieelever synbarligen inte besitter könsstereotyper som påverkar deras bedömning så finns det inget som säger att inte deras föräldrar eller mor- och farföräldrar besitter dem. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att resultatet inte behöver bero på att det funnits brister i selektionen av population utan att det också kan vara så att 17-åringar helt enkelt inte har samma attityder som säger att kvinnor skulle vara sämre journalister än män.

Som avslutning på detta avsnitt vill jag ändå konstatera att jag hade en stor fördel när det kom till utbudet av tidigare forskning och liknande undersökningar. I och med detta fanns det rön från andra studier som både talade för och emot de resultat som jag i slutändan fick i min empiriska undersökning. Skulle majoriteten av den tidigare forskningen inte kunnat bekräfta denna undersökningens resultat skulle det finnas större skäl att granska undersökningens utfall. Jag vill också argumentera för att valet av metod fortsättningsvis känns rimligt nu efter att undersökningen genomförts. I kapitel 3 "Undersökningens design och metod" diskuterades både för- och nackdelar med metoden samt att alternativa metoder presenterades. Jag anser trots undersökningens noll-resultat att experiment som metod var det bästa valet.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att det finns en del begränsningar i undersökningens metod som gör det svårt att generalisera resultaten. Det finns därför skäl att i nästa avslutande avsnitt diskutera eventuella justeringar och rekommendationer för fortsatt forskning inom området.

5.3 Rekommendationer för fortsatt forskning

Mitt mål med undersökningen var att bekräfta att det finns könsstereotyper som styr nyhetskonsumenter i sin bedömning av journalisters trovärdighet. Detta var dock inte möjligt att bekräfta utgående från undersökningens resultat. Som diskuterades ovan tror jag att resultatet kan bero på brister i selektionen av population om det är så att det trots allt finns könsstereotyper bland testgrupperna som man genom behandlingen inte kunde upptäcka. Därför skulle jag rekommendera att utföra den experimentella behandlingen på ett större och mer heterogent sampel av testpersoner i framtiden samt att utföra behandlingen på ett sampel med större åldersspridning. Respondenterna i min undersökning var relativt unga och resultatet kan därför främst säga något om eventuella attityder bland människor i den åldern och inte hos den allmänna finländaren. Personerna i den åldersgrupp som deltog i denna undersökning kan även anses var personer som troligen till mycket mindre del utgår från könsstereotyper.

En annan rekommendation för fortsatt forskning inom området skulle även vara att beakta nyhetskonsumenternas kön i undersökningen. En del av den tidigare forskningen har nämligen konstaterat att läsarens kön kan påverka bedömningen av journalistens trovärdighet. Bland annat i Flanagin och Metzgers (2003) studie kunde man påvisa att kvinnor tenderade att bedöma andra kvinnor som mindre trovärdiga i jämförelse med män. White och Andsager (1991) har även konstaterat att det finns tre faktorer som påverkar hur en journalist uppfattas, utav dessa tre är en faktor nyhetsläsarens eget kön.

5.4 Slutord

Trots att det finns ett stort utbud av tidigare forskning inom området könsstereotyper och journalistik vill jag tro att denna undersökning till viss del lyckats fylla den forskningslucka som jag lyfte upp i början av avhandlingen. Mycket av den tidigare forskningen har främst fokuserat på hur könsstereotyper tar sig uttryck i journalistiken när man diskuterar hur medborgaren presenteras och framställs av journalisten. Fokus har således inte legat på hur könsstereotyper syns när vi funderar hur journalisten presenteras och framställs. Jag vill återigen understryka att även om undersökningens resultat inte är banbrytande så är resultatet ändå något väldigt positivt. Det känns bra

att kunna konstatera att unga finländare i dag inte bekräftar den tidigare forskning som antyder att det finns starka könsstereotyper som påverkar vår bedömning av journalister och nyhetsmedia. Jag tror dock att det finns skäl att fortsätta forska inom ämnet könsstereotyper och journalistik. Dels för att journalistiken som bransch ständigt är i förändring med tanke på den teknologiska utvecklingen men också för att jämställdhetsdebatten fortsätter att vara relevant och i ständig utveckling.

Litteraturförteckning

- Artbreeder. (27.4.2021). URL: <https://www.artbreeder.com>
- Arvidson, M., & Johansson, S. (2017). *Roll och identitet: en socialpsykologisk introduktion* (Första upplagan). Malmö: Gleerups.
- Baiocchi-Wagner, E. A., & Behm-Morawitz, E. (2010). Audience perceptions of female sports reporters: A social-identity approach. *International Journal of Sport Communication*, 3(3), 261–274.
- Balon, R. E., Philport, J. C., & Beadle, C. F. (1978). How sex and race affect perceptions of newscasters. *Journalism Quarterly*, 55(1), 160–164.
- Brann, M., & Himes, K. L. (2010). Perceived credibility of male versus female television newscasters. *Communication Research Reports*, 27(3), 243–252.
- Bruton, M. (2018). This sports reporter sexism needs to go. *Ozy*. Hämtad från: <https://www.ozy.com/news-and-politics/this-sports-reporter-sexism-needs-to-go/88992/>
- Burkhart, F. N., & Sigelman, C. K. (1990). Byline bias? Effects of gender on news article evaluations. *Journalism Quarterly*, 67(3), 492–500.
- Campus, D. (2013). *Women political leaders and the media*. Cham: Springer.
- Cann, D. J., & Mohr, P. B. (2001). Journalist and source gender in Australian television news. *Journal of Broadcasting & electronic media*, 45(1), 162–174.
- Conway, M., & Vartanian, L. R. (2000). A status account of gender stereotypes: Beyond communality and agency. *Sex roles*, 43(3), 181–199.
- Culbertson, H. M., & Somerick, N. (1977). Variables affect how persons view unnamed news sources. *Journalism Quarterly*, 54(1), 58–69.
- Eagly, A. H., & Karau, S. J. (2002). Role congruity theory of prejudice toward female leaders. *Psychological review*, 109(3), 573–598.
- Eagly, A. H., Wood, W., & Diekmann, A. B. (2000). Social role theory of sex differences and similarities: A current appraisal. I T. Eckes & H. M. Trautner (red.), *The developmental social psychology of gender* (s. 123–174). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Ellemers, N. (2018). Gender stereotypes. *Annual Review of Psychology*, 69, 275–298.

- Equal Measures 2030 (2019). *SDG Gender Index*. Equal Measures 2030. URL: https://www.equalmeasures2030.org/wp-content/uploads/2019/07/EM2030_2019_Global_Report_English_WEB.pdf
- Esaiasson P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (fjärde upplagan). Stockholm: Norstedts.
- Falk, E. (2010). *Women for president: media bias in nine campaigns* (andra upplagan). Urbana, IL: University of Illinois Press.
- Fink, J. S. (2016). Hiding in plain sight: The embedded nature of sexism in sport. *Journal of Sport Management*, 30(1), 1–7.
- Flanagin, A. J., & Metzger, M. J. (2003). The perceived credibility of personal Web page information as influenced by the sex of the source. *Computers in Human Behavior*, 19(6), 683–701.
- Flanagin, Andrew J., and Miriam J. Metzger. 2000. Perceptions of internet information credibility. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 77(3), 515–540.
- Forsman, M. (2014). *Duckface/Stoneface: Sociala medier, onlinespel och bildkommunikation bland killar och tjejer, i årskurs 4 och 7*. Stockholm: Statens medieråd.
- Goldberg, P. (1968). Are women prejudiced against women?. *Trans-action*, 5(5), 28–30.
- Griffin, A. (2014). Where are the women? Why we need more female newsroom leaders. *Nieman Reports*. URL: <https://niemanreports.org/articles/where-are-the-women/>
- Gunther, A. C. (1992). Biased press or biased public? Attitudes toward media coverage of social groups. *Public opinion quarterly*, 56(2), 147–167.
- Heilman, M. E., Block, C. J., & Martell, R. F. (1995). Sex stereotypes: Do they influence perceptions of managers?. *Journal of Social Behavior and Personality*, 10(4), 237–252.
- Hentschel, T., Heilman, M. E., & Peus, C. V. (2019). The multiple dimensions of gender stereotypes: A current look at men's and women's characterizations of others and themselves. *Frontiers in Psychology*, 10, 11.
- Hinton, P. R. (2000). *Stereotypes, cognition and culture*. London: Psychology Press.
- Hirdman, Y. (2003). *Genus: om det stabila föränderliga former*. Liber.

- Holtz-Bacha, C. (red.). (2010). *Die Massenmedien im Wahlkampf: Das Wahljahr 2009*. Springer-Verlag.
- Huddy, L., & Terkildsen, N. (1993). Gender stereotypes and the perception of male and female candidates. *American Journal of Political Science*, 37(1), 119–147.
- Klaas, E., & Boukes, M. (2020). A woman's got to write what a woman's got to write: the effect of journalist's gender on the perceived credibility of news articles. *Feminist Media Studies*. doi: 10.1080/14680777.2020.1838596
- Koenig, A. M., & Eagly, A. H. (2014). Evidence for the social role theory of stereotype content: Observations of groups' roles shape stereotypes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 107(3), 371–392.
- Martin, J. D. (2021). It depends on who's asking: Interviewer gender effects on credibility ratings of male and female journalists in six Arab countries. *International Journal of Public Opinion Research*, 33(1), 18–37.
- McCroskey, J. C., & Jenson, T. A. (1975). Image of mass media news sources. *Journal of Broadcasting*, 19(2), 169–180.
- Mudrick, M., Burton, L., & Lin, C. A. (2017). Pervasively offside: An examination of sexism, stereotypes, and sportscaster credibility. *Communication & Sport*, 5(6), 669–688.
- Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. (26.4.2021). *De populäraste förnamnen per decennium*. Namntjänst. URL: <https://verkkopalvelu.vrk.fi/nimipalvelu/default.asp?L=2>
- Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. (26.4.2021). *De vanligaste släktnamnen*. Namntjänst. URL: <https://verkkopalvelu.vrk.fi/nimipalvelu/default.asp?L=2>
- North, L. (2014). The Gender of "soft" and "hard" news. *Journalism Studies*, 17(3), 356–373. Patzer, G. L. (1983). Source credibility as a function of communicator physical attractiveness. *Journal of Business Research*, 11(2), 229–241.
- Robertson, C. T., Selva, M., & Nielsen, R. K. (2021). Women and leadership in the news media 2021: Evidence from 12 markets. *Reuters Institute for the Study of Journalism*, 1–7. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/women-and-leadership-news-media-2021-evidence-12-markets>
- Ruxton, G. D., & Beauchamp, G. (2008). Time for some a priori thinking about post hoc testing. *Behavioral Ecology*, 19(3), 690–693.
- Shaw, D. L., Cole, L. P., Moore, R. L., & Cole, R. R. (1981). Men versus women in

- bylines. *The Journalism Quarterly*, 58(1), 103–106.
- Sheriffs, A. C., & McKee, J. P. (1957). Qualitative aspects of beliefs about men and women. *Journal of Personality*, 25, 451–464.
- Tan, A., Raudy, J., Huff, G., & Miles, J. (1980). Children's reactions to male and female newscasters: Effectiveness and believability. *Quarterly Journal of Speech*, 66(2), 201–205.
- Weibel, D., Wissmath, B., & Groner, R. (2008). How gender and age affect newscasters' credibility—an investigation in Switzerland. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 52(3), 466–484.
- Werner, P. D., & LaRussa, G. W. (1985). Persistence and change in sex-role stereotypes. *Sex Roles*, 12(9), 1089–1100.
- White, H. A., & Andsager, J. L. (1991). Newspaper column readers' gender bias: Perceived interest and credibility. *Journalism Quarterly*, 68(4), 709–718.
- Who Makes the News? (2010). *Global Media Monitoring Project 2010*. URL: <https://whomakesthenews.org/gmmp-2010-reports/>
- Wood, W., & Eagly, A. H. (2012). Biosocial construction of sex differences and similarities in behavior. I J. M. Olson & M. P. Zanna (red.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 46, pp. 55–123). Burlington: Academic Press.
- Wood, W., & Karten, S. J. (1986). Sex differences in interaction style as a product of perceived sex differences in competence. *Journal of personality and social psychology*, 50(2), 341.
- Zeh, R. (2010). Wie viele Fans hat Angela Merkel? Wahlkampf in Social Network Sites. I Holtz-Bacha, C. (red.), *Die Massenmedien im Wahlkampf* (s. 245–257). Berlin: VS Verlag für Sozialwissenschaften.

Bilagor

Bilaga 1. Frågeformulär

ENKÄT OM HUR NYHETER UPPFATTAS

Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi

Åbo Akademi 2022

Vänligen besvara enkätens alla frågor individuellt och baserat på nyhetsartikeln som du precis läste. Ringa in det alternativ som stämmer bäst in för dig. Notera att de första två frågorna är ställda till dig som respondent. Observera att enkäten är ett tvåsidigt formulär. Svaren är konfidentiella.

1. Kön

Kvinna Man Annat

2. Ålder

_____ år

3. Hur uppfattade du nyhetsartikeln?

Ange ditt svar genom att ringa in den nummer som stämmer bäst in på hur du uppfattade nyhetsartikeln.

Svårläst → 1 2 3 4 5 6 7 ← Lättläst

Svårt ämne → 1 2 3 4 5 6 7 ← Lätt ämne

Texten var kort → 1 2 3 4 5 6 7 ← Texten var lång

Ointressant → 1 2 3 4 5 6 7 ← Intressant

Negativ → 1 2 3 4 5 6 7 ← Positiv

Innehöll lite fakta → 1 2 3 4 5 6 7 ← Innehöll mycket fakta

Jag förstod inte textens syfte → 1 2 3 4 5 6 7 ← Jag förstod textens syfte

4. Hur uppfattade du journalisten som skrivit nyhetsartikeln?

Ange ditt svar genom att ringa in den nummer som stämmer bäst in på hur du uppfattade journalisten.

Okvalificerad → 1 2 3 4 5 6 7 ← Kvalificerad

Inkompetent → 1 2 3 4 5 6 7 ← Kompetent

Opålitlig → 1 2 3 4 5 6 7 ← Pålitlig

Icke tillförlitlig → 1 2 3 4 5 6 7 ← Tillförlitlig

Icke trovärdig → 1 2 3 4 5 6 7 ← Trovärdig

Oinformerad → 1 2 3 4 5 6 7 ← Välinformerad

Okunnig → 1 2 3 4 5 6 7 ← Kunnig

Amatör → 1 2 3 4 5 6 7 ← Expert

Endast i pilottestet:

5. Noterade du journalistens kön när du läste nyhetsartikeln?

Ja, en kvinna. Ja, en man. Vet ej.

6. Noterade du vilket ämne nyhetsartikeln berörde?

Ja, mode. Ja, teknologi. Vet ej.

Marimekko lanserar kollektion med amerikanskt kosmetikaföretag

I höst lanserar Marimekko en ny kollektion. Kollektionen är ett samarbete med det internationella kosmetikaföretaget Clinique och kommer innehålla både skönhetsprodukter och kläder.

Reporter

Mikaela Virtanen

Det kommer knappast som någon förvåning att Marimekko, som gjort sig känd som tillverkare av unika finländska mönster och klädesplagg, skulle hoppa på tåget att skapa en kollektion för att hylla finländska vintertraditioner.

– Den nya kollektionen är en av Cliniques största lanseringar under den kommande hösten och därför en bra möjlighet för oss att göra Marimekko känt på den globala marknaden. Vi är glada över att vi får vara med på det här samarbetet, säger Päivi Paltola som är marknadsföringschef på Marimekko.

Kollektionen innehåller en serie av skönhetsprodukter, bland annat läppglans, olika läppstift och små necessärer som ges i samband med köp. Produkterna är framtagna av Cliniques kosmetikaexperter och kommer prydas med klassiska mönster från Marimekko. Mönstren är designade av Annika Rimala (1936–2014.)

– Detta samarbete är det största vi någonsin gjort och kollektionen är den enda i sitt slag, säger Paltola.

Förutom kosmetika innehåller kollektionen även unika klädesplagg, något som inte är nytt för textil- och klädestillverkaren Marimekko. Samarbetet inkluderar flera nya plagg för kvinnor med Marimekkos mest karaktäristiska mönster, som Kivet av Maija Isola, Tasaraita av Annika Rimala och Siirtolapuutarha av Maija Louekari.

– Vi ville verkligen fånga Finlands kultur och vintertraditioner när vi skapade plaggen. Det är viktigt för oss att få visa vem vi är som finländskt designföretag, säger Paltola.

Kollektionen finns tillgänglig från och med september 2022.

Marimekko lanserar kollektion med amerikanskt kosmetikaföretag

I höst lanserar Marimekko en ny kollektion. Kollektionen är ett samarbete med det internationella kosmetikaföretaget Clinique och kommer innehålla både skönhetsprodukter och kläder.

Reporter

Mikael Virtanen

Det kommer knappast som någon förvåning att Marimekko, som gjort sig känd som tillverkare av unika finländska mönster och klädesplagg, skulle hoppa på tåget att skapa en kollektion för att hylla finländska vintertraditioner.

– Den nya kollektionen är en av Cliniques största lanseringar under den kommande hösten och därför en bra möjlighet för oss att göra Marimekko känt på den globala marknaden. Vi är glada över att vi får vara med på det här samarbetet, säger Päivi Paltola som är marknadsföringschef på Marimekko.

Kollektionen innehåller en serie av skönhetsprodukter, bland annat läppglans, olika läppstift och små necessärer som ges i samband med köp. Produkterna är framtagna av Cliniques kosmetikaexperter och kommer prydas med klassiska mönster från Marimekko. Mönstren är designade av Annika Rimala (1936–2014.)

– Detta samarbete är det största vi någonsin gjort och kollektionen är den enda i sitt slag, säger Paltola.

Förutom kosmetika innehåller kollektionen även unika klädesplagg, något som inte är nytt för textil- och klädestillverkaren Marimekko. Samarbetet inkluderar flera nya plagg för kvinnor med Marimekkos mest karaktäristiska mönster, som Kivet av Maija Isola, Tasaraita av Annika Rimala och Siirtolapuutarha av Maija Louekari.

– Vi ville verkligen fånga Finlands kultur och vintertraditioner när vi skapade plaggen. Det är viktigt för oss att få visa vem vi är som finländskt designföretag, säger Paltola.

Kollektionen finns tillgänglig från och med september 2022.

Baltic Yachts lanserar superseglare med spansk konstruktionsbyrå

I höst lanserar Baltic Yachts den nya superseglaren Baltic 111 Custom. Projektet är en 34 meter lång ultrasnabb-seglare som ska ta teknologivärlden med storm.

Reporter

Mikaela Virtanen

Det kommer knappast som någon förvåning att Baltic Yachts, som gjort sig känd som tillverkare av snabba och lätta segelbåtar, skulle hoppa på tåget att göra en verkligt extrem superyacht.

– Den här nya segelbåten kommer att bryta ny mark då det gäller teknologi och är en bra möjlighet för oss att göra Baltic Yachts känt på den globala marknaden. Vi är glada över att få vara med på det här samarbetet, säger Anders Kurtén som är vd på Baltic Yachts.

Båten är konstruerad av spanska konstruktionsbyrån Botin Partners som ritat en rad extrema kappseglare. Den är planerad att bli omkring 111 fot , det vill säga knappa 34 meter lång och byggs i kompositmaterial för att klara snabb kust- och havssegling.

– Detta projekt är det största vi någonsin gjort och båten kommer bli den enda i sitt slag, säger Kurtén.

Men den nya superseglaren får inte bli för tung eftersom den ska hålla för hård segling. Samtidigt ska sådana här båtar också gå att bo bekvämt i till skillnad från de spartanska kappseglingsbåtarna som i stort sett endast är ett tomt skrov. Finländaren Jarkko Jämsén är en av dem som designar både inredning och övrig design. Rotting och bambu användas i inredningen för att skapa lyxig men samtidigt superlätt inredning.

– Vi vill verkligen se till att skapa en båt präglad av finländsk expertis och design. Det är viktigt för oss att få visa vem vi är som finländsk segelbåtstillverkare, säger Kurtén.

Seglaren planeras att sjösättas i maj 2023.

Baltic Yachts lanserar superseglare med spansk konstruktionsbyrå

I höst lanserar Baltic Yachts den nya superseglaren Baltic 111 Custom. Projektet är en 34 meter lång ultrasnabb-seglare som ska ta teknologivärlden med storm.

Reporter

Mikael Virtanen

Det kommer knappast som någon förvåning att Baltic Yachts, som gjort sig känd som tillverkare av snabba och lätta segelbåtar, skulle hoppa på tåget att göra en verkligt extrem superyacht.

– Den här nya segelbåten kommer att bryta ny mark då det gäller teknologi och är en bra möjlighet för oss att göra Baltic Yachts känt på den globala marknaden. Vi är glada över att få vara med på det här samarbetet, säger Anders Kurtén som är vd på Baltic Yachts.

Båten är konstruerad av spanska konstruktionsbyrån Botin Partners som ritat en rad extrema kappseglare. Den är planerad att bli omkring 111 fot , det vill säga knappa 34 meter lång och byggs i kompositmaterial för att klara snabb kust- och havssegling.

– Detta projekt är det största vi någonsin gjort och båten kommer bli den enda i sitt slag, säger Kurtén.

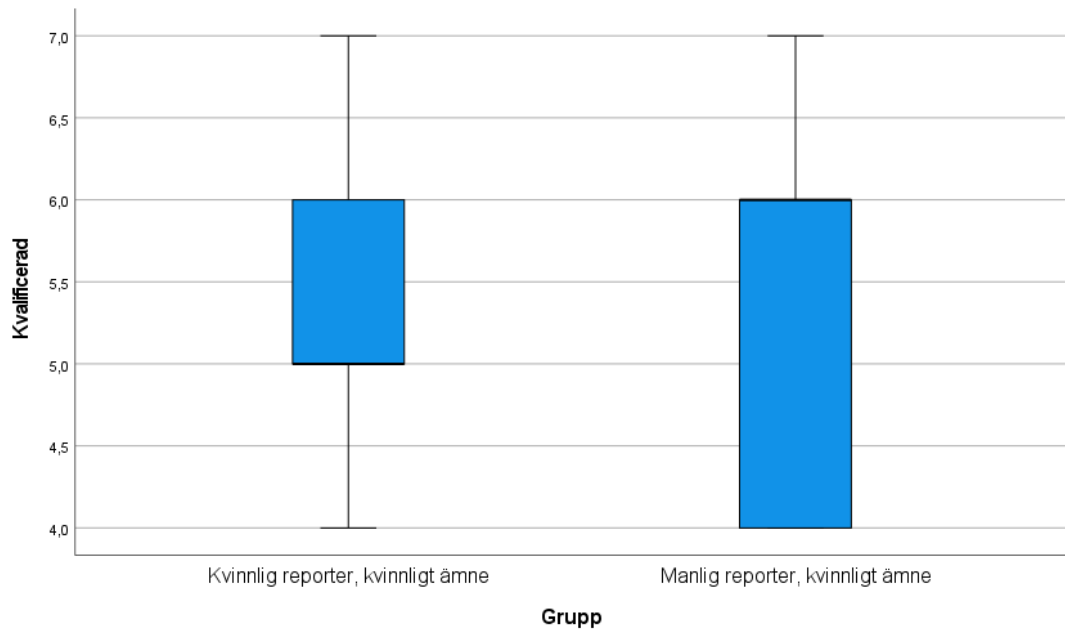
Men den nya superseglaren får inte bli för tung eftersom den ska hålla för hård segling. Samtidigt ska sådana här båtar också gå att bo bekvämt i till skillnad från de spartanska kappseglingsbåtarna som i stort sett endast är ett tomt skrov. Finländaren Jarkko Jämsén är en av dem som designar både inredning och övrig design. Rotting och bambu användas i inredningen för att skapa lyxig men samtidigt superlätt inredning.

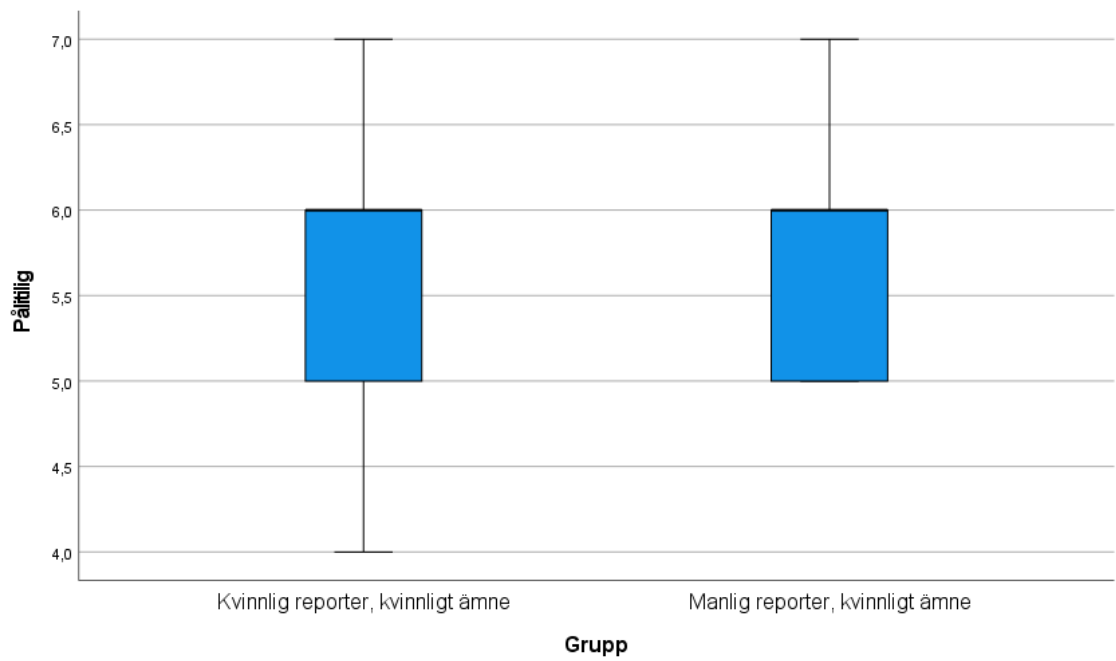
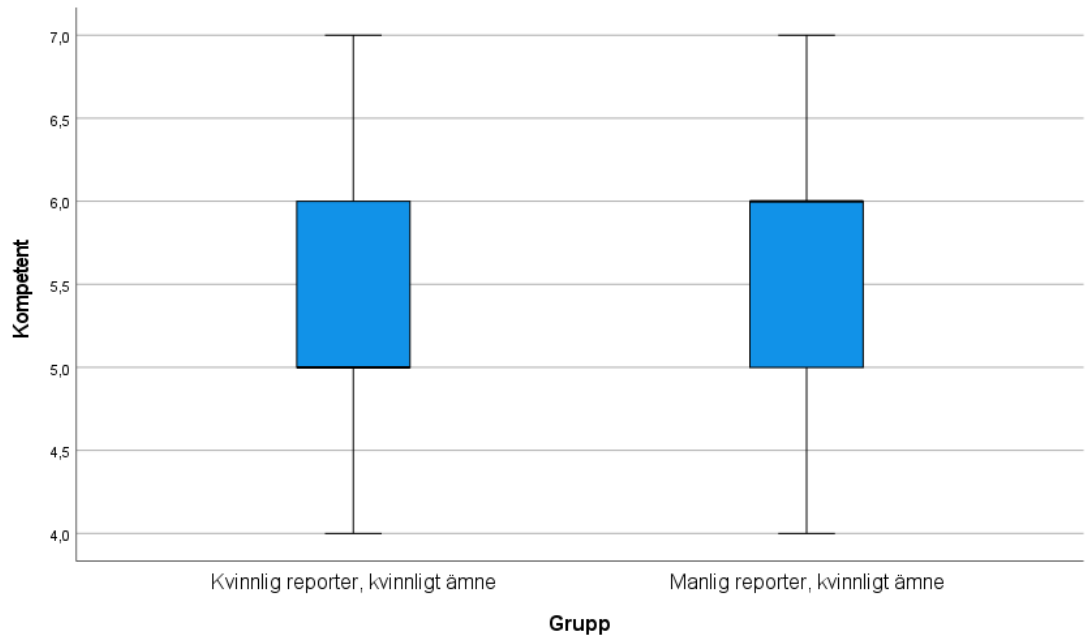
– Vi vill verkligen se till att skapa en båt präglad av finländsk expertis och design. Det är viktigt för oss att få visa vem vi är som finländsk segelbåtstillverkare, säger Kurtén.

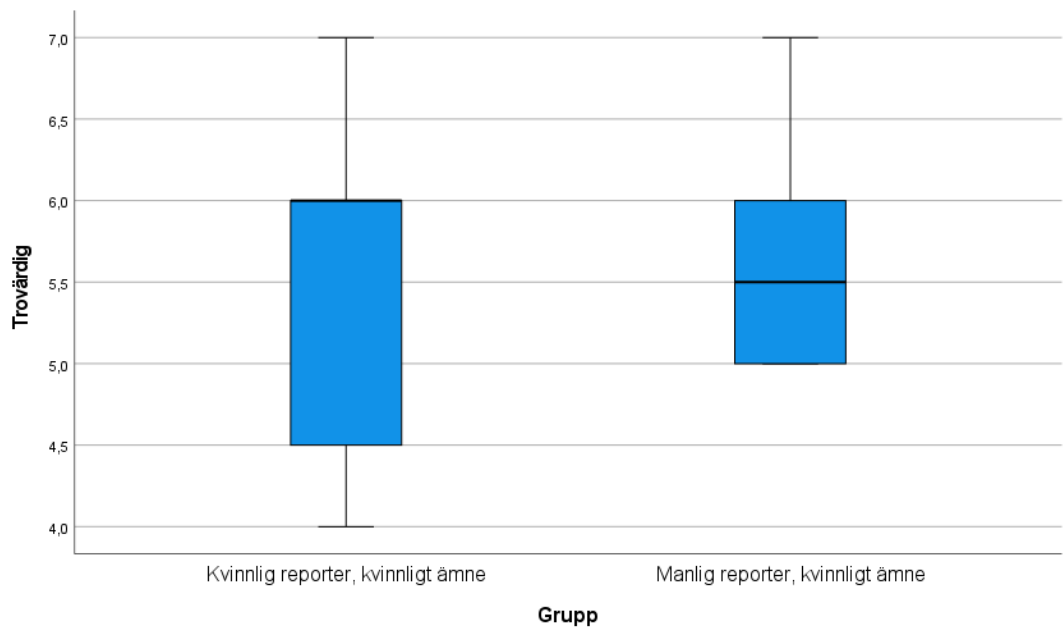
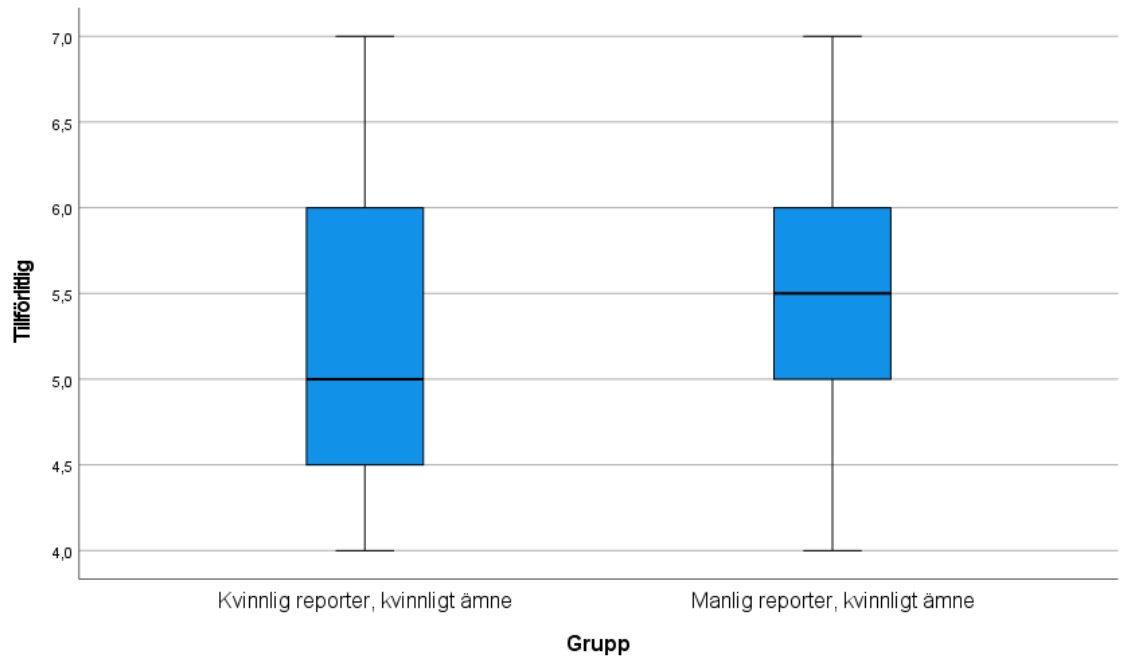
Seglaren planeras att sjösättas i maj 2023.

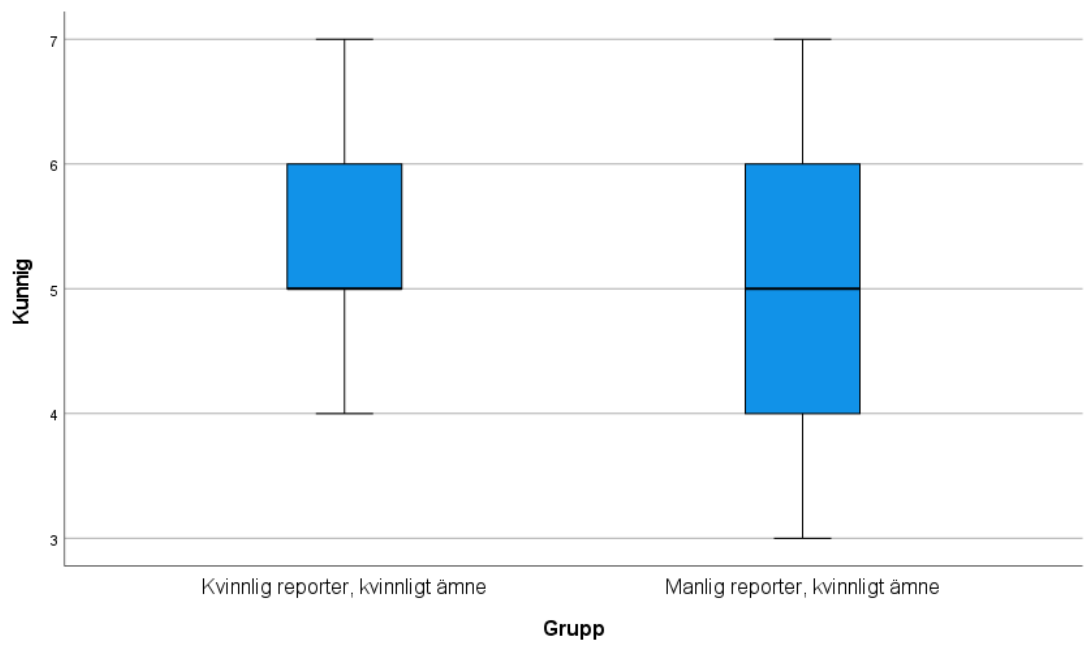
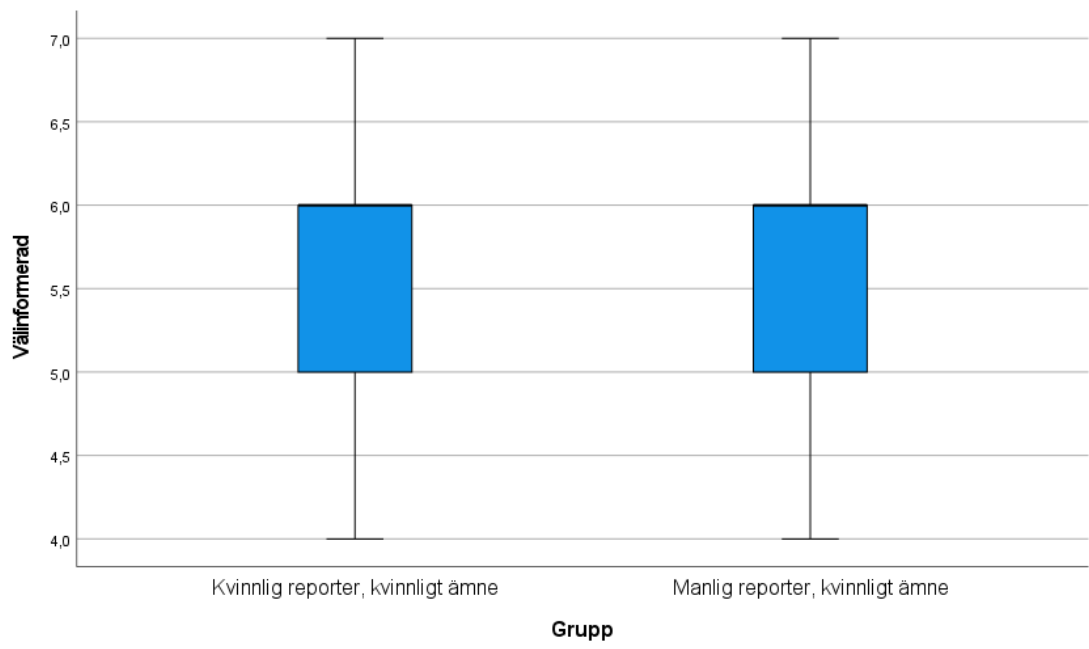
Bilaga 6. Låddiagram för jämförelser mellan de grupper som exponerats för artikeln med "kvinnligt" ämne

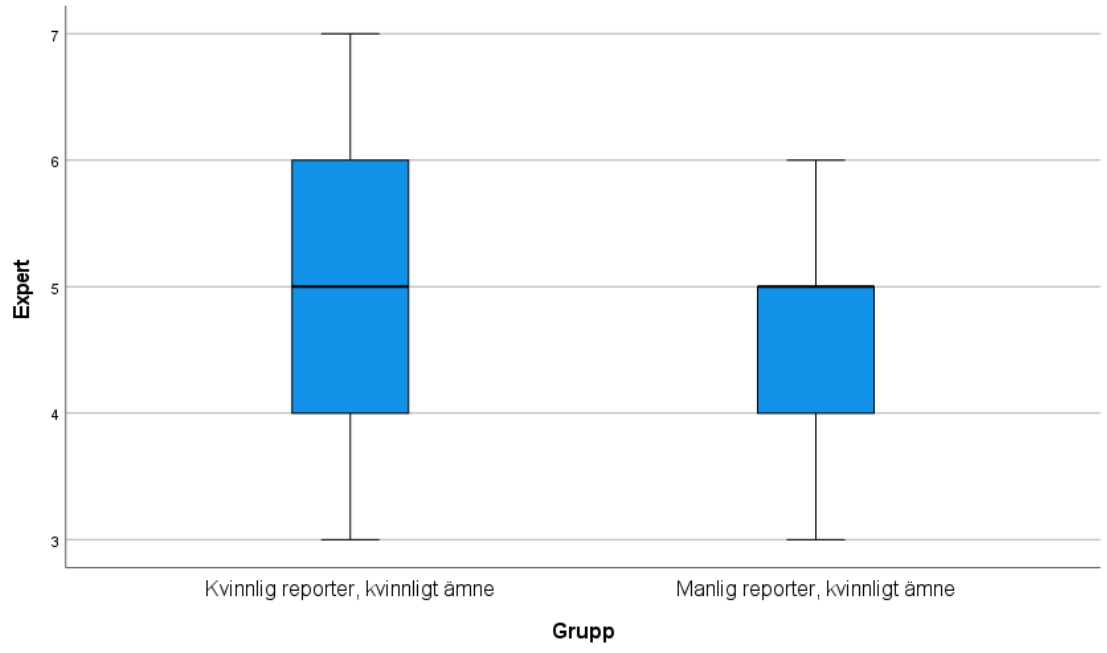
Låddiagrammen visualiserar jämförelserna av bedömningar av journalistegenskaper mellan gruppen som exponerats för artikel med "kvinnligt" ämne skriven av kvinnlig journalist och gruppen som exponerats för samma artikel med "kvinnligt" ämne skriven av manlig journalist. "Lådornas" svarta streck representerar medianvärdet (det vill säga den 50:nde percentilen). Boxens övre och undre gräns utgör den övre respektive undre kvartilen (den 75:te respektive den 25:te percentilen). Den interkvartila vidden utgörs av boxens längd, det vill säga avståndet mellan den övre och undre kvartilen.

Bilaga 7. Låddiagram för jämförelser mellan de grupper som exponerats för artikeln med ”manligt” ämne

Låddiagrammen visualiserar jämförelserna av bedömningar av journalistegenskaper mellan gruppen som exponerats för artikel med ”manligt” ämne skriven av kvinnlig journalist och gruppen som exponerats för samma artikel med ”manligt” ämne skriven av manlig journalist. ”Lådornas” svarta streck representerar medianvärdet (dvs. den 50:nde percentilen). Boxens övre och undre gräns utgör den övre respektive undre kvartilen (den 75:te respektive den 25:te percentilen). Den interkvartila vidden utgörs av boxens längd, det vill säga avståndet mellan den övre och undre kvartilen. ”Morrhårens” ändrar visar maxi- respektive minimivärdet. Bollar markerar extrema värden (utliggare, *outliers*) som ligger längre ifrån lådan än 1,5 gånger avståndet mellan de yttre kvartilerna.

